

Pomurski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Leto XI. — Štev. 33

MURSKA SOBOTA, 20. AVG. 1959

Cena din 10.—

RADGONA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Občina Gornja Radgona je v petek 14. t. m. praznovala šest občinjski praznik. Dopolodne ob 9. uri je bila v kinodvorani svečana akademija, na kateri je uvodoma govorila o pomenu praznika sekr. ObK ZKS Gornja Radgona Marija Levar. V kulturnem programu je sodelovala godba na pihala, mladinski pevski zbor, recitatorska skupina in prof. Zdenka Novak iz Murske Sobotice. Popoldne so priredili v Radgoni kolesarske dirke, na katerih so sodelovala društva »Partizani« iz Apač, Radgone in Beltince, Dirkam pa je sledila nogometna tekma med Ljutomerom in Gornjo Radgono, ki se je končala neodločeno.

SEPTEMBRA SPET NA TRASO

V drugi polovici septembra bo odšlo iz Pomurja na delovno akcijo spet 50 brigadirjev. Ti bodo delali v sklopu mešane kmečko-delavske brigade, ki jo bodo sestavljali brigadirji iz Sobotice, Gorice in Novega mesta. Brigada bo ostala na trasi dva meseca.

Prijave že zdaj sprejema okrajni in vsi občinski komiteji. LMS.

Prve ugotovitve

Novi tarifni pravilniki — sprejeti so jih že v vseh podjetjih in kmetijskih zadrugah, razen KZ Puženci in Martjanci — doslej niso pokazali bistvenih uspehov glede na večjo proizvodnjo in delovno storilnost. Takega mnenja so predsedniki sindikalnih podružnic nekaterih večjih podjetij v Pomurju, kot so Slatinsko podjetje Radenci, Opekarna Gor. Radgona, Tovarna mesnih izdelkov M. Sobota itd. Močno pa se je povečalo zanimanje za nagrajevanje po učinku dela, to tudi na delovnih mestih, ki jih ob sedanjih kriterijih normiranja ni mogoče normirati. Ponekod zatrjujejo, da je to negibnost in pomanjkljivost sedanje načina nagrajevanja. Dejstvo, da želijo biti delavci nagrajeni po učinku dela, daje upanje, da se bo novi način nagrajevanja ugodno uveljavil, predvsem pri večji

BELEŽKA

delovni storilnosti, ki letos, ob koncu prvega polletja, po nepopolnih ocenah o glavnem ni bila zadovoljiva.

Skoraj v vseh gospodarskih organizacijah poudarjajo, da doslej niso ugotovili pomanjkljivosti v načinu nagrajevanja, vsaj takih ne, ki bi bistveno vplivale na proizvodnjo.

Ponekod, kot na primer v Tovarni mesnih izdelkov, so z uvedbo novega tarifnega pravilnika spremenili tudi norme, ker so izkušnje pokazale, da so bile dosedanje norme o mnogih podjetjih neprimerne. Tako so v Tovarni mesnih izdelkov presegali delavci lani norme povprečno od 30 do 35 odstotkov.

Prve, sicer še skromne ugotovitve ob uveljavljanju novih tarifnih pravilnikov kažejo, da je nagrajevanje po učinku dela mnogo boljše od dosedanjega nagrajevanja.

Okrajni sindikalni svet z zanimanjem spremlja delovanje tarifnih pravilnikov in v ta namen bodo prihodnji teden obiskali člani okrajnega sindikalnega sveta več večjih podjetij ter se s predstavniki kolektivov porazgovorili o problematiki nagrajevanja.

Investicijski plani kmetijskih zadrug: 800 MILIJONOV V TREH LETIH

ZADRUGE IN POSLOVNE ZVEZE V POMURJU PREDVIDEVAJO V NASLEDNJIH TREH LETIH PREKO 800 MILIJONOV DINARJEV INVESTICIJ. TE INVESTICIJE SE V GLAVNEM NANASAJO NA GRADNJE IN ADAPTACIJE TER NAKUP NOVIH STROJEV IN OPREME

Zadragam so za uspešno poslovanje potrebne še velike investicije. V največji meri jih predvidevajo za gradnjo in adaptacijo skladišč, hlevov, pitališč in upravnih zgradb, nekoliko manj pa za nakup strojev. Ker je odobravanje investicij bilo počasno, je bila letos v okrajnem merilu formirana posebna komisija, ki bo pospeševala predvidene investicije za kmetijstvo.

Po dosedanjih podatkih, ki jih je zbrala komisija, bodo zadruge s poslovnimi zvezami (poslovna zveza v Murski Soboti, ni vstela) potrebovale v naslednjih treh letih za gradnjo in adaptacijo skladišč, hlevov, garaž, strojnih lop, upravnih zgradb in podobnega okrog 500 milijonov dinarjev. Velike investicije predvidevajo tudi za nakup strojev. Po dosedanjih podatkih predvidevajo za to nad 260 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so zadruge predvidele kar 18 kombajnov, 25 traktorjev in 10 mlatičnic.

Največje investicije planirajo zadruge v občini Murska Sobota. Za gradnjo in adaptacijo predvidevajo okrog 180 milijonov dinarjev. Tu gre predvsem za gradnjo skladišč, hlevov in ureditev pitališč, vse premoja pa planirajo zadruge za gradnjo sušilnic in podobnega. Nekaj sredstev planirajo zadruge tudi za nakup plemenske živine in bekonov. Tudi za stroje predvidevajo zadruge v soboški občini največje investicije, in sicer okrog 135 milijonov dinarjev, ki bi jih porabili za nakup 11 kombajnov, 14 traktorjev s priključki, 4 mlatičnic, razen tega pa predvidevajo tudi 5 novih tehtnic.

V lendavski občini bodo zadruge v prhodnjih treh letih porabile za gradnjo in adaptacijo okrog 103 milijone dinarjev. Tu gre največ za gradnjo in adaptacijo skladišč, sejmšč in upravnih zgradb, nekaj pa tudi za gradnjo sušilnice in ureditev pašnikov. Za stroje planirajo le okrog 30 milijonov dinarjev. Tako predvidevajo dva kombajna, tri traktorje in nekaj manjših strojev.

V gornjeradgonski občini planirajo zadruge s poslovno zvezo med gradnjami in adaptacijami skladišč in hlevov tudi moderno zbiralnice mleka, opremljene s kompresorji in hladniki. V te namene predvidevajo okrog 138 milijonov dinarjev investicij. Med stroji pa predvidevajo samo nakup kombajna, avtomobila, stiskalnice in tehtnice v skupni vrednosti okrog 7 milijonov dinarjev.

Zadruge v beltinski občini planirajo za gradnjo skladišč, strojnih lop, garaž ter za adaptacijo upravnih prostorov in hlevov le okrog 34 milijonov dinarjev investicij. Za nakup strojev, med katere sta vsteta dva kombajna, 6 traktorjev, 5 mlatičnic ter razni priključki, pa okrog 46 milijonov dinarjev. Razen tega pa imajo za nakup živine planiranih nad dva in pol miliona dinarjev.

V ljutomerski občini planirajo zadruge s poslovno zvezo

„MURA“ zaprosila za posajilo

Danes je Tovarna perila »Mura« M. Sobota predložila pri Investicijski banki v Mariboru zahtevek za odobritev investicijskega posajila v skupni višini 508 milijonov dinarjev. Od tega je predvidenih za osnovna sredstva 154, za obratna sredstva pa 354 milijonov dinarjev. Investicijsko posajilo »Mura« na gradnjo tovarne težke konfekcije.

razmeroma malo investicij. Brez zadruge Ljutomer, ki še za svoje gradnje nima predračuna, predvidevajo za novogradnje in adaptacije hlevov, skladišč, upravnih zgradb in ureditev pitališč 78 milijonov dinarjev. Za nakup novih strojev pa je predvidenih le okrog 8 milijonov dinarjev investicij.

Najmanj investicij predvideva petrovsko-šalovska občina. Tam bodo zadruge rabile za gradnjo in adaptacijo skladišč ter nakup dveh kombajnov le okrog 20 milijonov dinarjev investicij.

Nekatere zadruge imajo za navedene gradnje in investicije že izdelane elaborate in predračune, druge pa so jih naročile. Te planirane investicije se bodo ob dokončanju elaboratov

GASILSKI FESTIVAL V SOBOTI

V nedeljo bo priredila Okrajna gasilska zveza M. Sobota festival, posvečen 15. obletnici delovanja gasilskih društev in 10. obletnici gasilskih zvez.

Festival se bo pričel že v soboto zvečer s svečano akademijo, zatem bodo priredili na Trgu zmag gasilske vaje in ognjemete.

V nedeljo bodo igrali godbe na pihala budnice tako v Soboti kot v okoliških vaseh, zatem bo povorka in razvije gasilskega prapora. Na festivalu bo sodelovalo 94 gasilskih društev iz soboške občine, kot gostje pa bodo sodelovala še nekatera druga gasilska društva in gasilci iz Hrvaške.

Računajo, da se bo udeležilo gasilskega festivala čez 1000 gasilcev.

Razgovor na Občinskem komiteju IMS M. Sobota OKREPITI PREDVSEM DELO MLADIH ZADRUŽNIKOV

V prihodnjem mesecu bo v mladinskih aktivih spet živahno. Vrnili se bodo srednješolci, končani bodo dopusti in razna letovanja. Pred organizacijo se bodo pojavile nove naloge in problemi, ki jih bo potrebno reševati. V minulem tednu smo se zato ustavili na občinskem komiteju v M. Soboti z nekaterimi vprašanji, na katera nam je odgovoril sekretar komiteja tov. Franc Cagran.

Po združitev občin M. Sobota, Grad, Cankova in Martjanci se je mladinska organizacija precej povečala. Danes je v občini 98 aktivov, in sicer 56 kmečkih, 3 srednješolskih (z 19 aktivih), 9 na osemletkah, 5 v podjetjih, 1 v ustanovah, 2 terenska, 7 vajenskih, 5 klubov mladih proizvajalcev in 10 klubov mladih zadrugnikov. Da bi bilo delo občinskega komiteja lažje, so po vseh večjih krajih bili formirani krajevni komiteji, katerih je 8.

Aktivni še kar dobro delajo. Sedaj v polnih mesecih je sicer delo slabše, vendar pa se bo kmalu razvilo, ko se vrnejo mladinke in mladinci s sezonskega dela, s počitnic v šole in pa z dopustov. Vzroki nedelavnosti so največkrat pomanjkanje dobrih vodstev, potreb-

mogoče nekoliko znižale ali celo zvišale. Tudi pri investicijah za stroje bo mogoče prišlo ob nakupu do manjših sprememb. Vse te investicije pa so predvidene le do leta 1961, nekatere pa so potrebne že letošnjo jesen.

J. Stolarik

Posvetovanje o jesenski setvi v soboški občini S PRIPRAVAMI JE TREBA POHITETI

Minuli petek je bilo v M. Soboti posvetovanje obeh zborov občinskega ljudskega odbora in zastopnikov političnih organizacij o pripravah za jesensko setev ter o oblikah sodelovanja med zadragami in kmeti.

Z ozirom na lanske izkušnje bodo zadruge v soboški občini letos sklepale pogodbe le za klasične oblike kooperacije, to je za tiste, po katerih kmet plača zadruzi njene storitve in pomoč, za drugo obliko, po ka-

Prireditve za izseljence

Minuli četrtek je bila v kinu »Park« v M. Soboti prisrčna prireditev za izseljence. Poleg številnih izseljencev so se prireditve udeležili predsednik Izseljenske matice Slovenije orisale uspehe, ki so jih dosegli delovni ljudje Jugoslavije v socialistični graditvi svoje domovine, nato pa zaželel izseljenec v domačem kraju prisrčno dobrodoščilo.

V pestrem kulturnem sporedu so nastopili kvartet Grlec, solisti prof. Vladimir Močan, Marija Močanova in prof. Zdenka Novakova ter mešani pevski zbor iz Bogojine pod vodstvom Ignaca Maučeca. Od koncu se je zahvalila v imenu zbranih izseljencev Irma Vučkova iz Zenkovec, ki živi v Parizu.

teri si kmet in zadruška delita pridelek z ozirom na vloženo delo, pa bodo sklepali pogodbe le tam, kjer bo žetev opravil kombajn. Kmetijske zadruge bodo še to jesen sprejele tudi zemljo splošno-ljudskega pre-

moženja. Te površine bodo obdelovale same ali pa za njih sklenile s kmetovalci pogodbo o sodelovanju.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je strokovna pomoč zadragam nujno potrebna, vendar jim pa prav te močno primanjkuje. Zato je bilo sklenjeno, da bi naj zadruge z ozirom na potrebo zaposlile absolutne srednjih kmetijskih šol, v primeru potrebe si pa zagotovile tudi honorarno pomoč kmetijskih strokovnjakov. Se pred setvijo bodo zadruge očistile in dale pregledati seme, ki bo pa moralo biti dobro. V teku so tudi priprave za rajonzacijo posameznih kultur. Sedaj so rajoni določeni samo za sladkor-

no pesu.

Na posvetovanju je bilo sklenjeno, da morajo biti pogodbe sklenjene do 15. septembra, ker drugače setev ne bo mogla biti pravočasno opravljena. Zato bodo zadruge za svoja področja sklicale podobna posvetovanja s političnimi organizacijami in ljudskimi odborniki ter razdelile predvidene površine med posamezne vase. Za letošnje kmetijske zadruge v soboški občini predvidele, da bodo z italijanskimi vrstami pšenice posejale 984 ha in z domačo U-1 568 hektarov.

S seje upravnega odbora Gostinske zbornice SKORAJ MILIJARDO dinarjev za Radence

V ponedeljek je bila seja Upravnega odbora Gostinske zbornice v Murski Soboti. Razpravljali so predvsem o gospodarjenju soboških gostinskih podjetij v prvem polletju. Ugotovili so, da plan realizacije v večini primerov ni bil dosežen, pričakujejo pa znatne izboljšave v drugem polletju. Poleg razprave o cenah in kedrih je bilo govora tudi o investicijah v gostinstvu. Investicije za zdravilšče v Radencih bodo dosegle skoraj milijardo dinarjev. Predvidevajo pa, da bodo težave z načrti. Poleg tega bodo v prihodnjem letu uredili še Jeruzalem kot turistično postojanko.

V TEDNU DNI 52 MOPEDOV

V Pomurju vlada precejšnje zanimanje za nakup mopedov. Pred enim tednom je dobilo trgovsko podjetje »Železo« 52 mopedov. Danes imajo samo še enega, pa še ta je prodan. Cena mopeda je 145.450 dinarjev. Pravijo, da imajo že novih 20 interesentov.

Grozdje, gora in Mohamed...

Znano je, da proizvajalci grozdja — navzle vinškim zalagam — mnogo rajši predelujejo grozdje v novi vinski pridelok, namesto da bi ga prodali po dostopnih cenah delovnim ljudem v potrošnih središčih. Vsa doslejšnja leta smo ugotovljali in to običajno prepozno, da preskrba potrošnikov z grozdem ni bila urejena ali pa so bile cene previsoke. Tudi pri nas v Pomurju doslej nismo bili na boljšem, čeprav sod Pomurje med področja z bogatim pridelkom grozdja.

Pred dnevi smo zasledili v časnikih vesti, da so istrski vinogradniki zaradi lanskega vinskog zaloga in zastoja na tržišču sklenili, da bodo oskrbeli potrošna središča s čimvečjimi zalogami grozdja po zmerni ceni 50 din za kg. Ker bo tudi, pri nas kmalu dozorelo prvo grozdje (ramina), smo zavrteli telefon in se na merodajnih mestih pozanimali, kakšno so letošnji obeti za preskrbo pomurskih potrošnih središč z grozdem.

Podpredsednik OLO, Jože Slavič: »Grozdja bo na prodaj dovolj, če bodo trgovci pokazali zanj dovolj zanimanja.«

Predsednik okrajne trgovinske zbornice, Franc Ficko: »Zanimanja je med trgovci dovolj, zlasti pri tistih podjetjih, ki so za tovrstno preskrbo odgovorna. Za zdaj dobivamo grozdje iz Ljubljane (»Sadje-zelenjava«) in iz Maribora (»Povrtnina«), torej primorsko grozdje, ki ga potrošniki lahko kupujejo po ceni 130 dinarjev za kilogram, čeprav ni najboljši kakovosti. Domača ranina bo kmalu dozorela, vendar vinogradniška posestva še molčijo o cenah. Kaže, da bosta soboški »Merkur« in kmetijska zadruška oskrbela potrošnike z ranino rakičanskega KG in ljutomerskega VG, upamo pa lahko tudi, da bo rakičansko posestvo prodajalo grozdje tudi v svoji prodajalni. Težava je v tem, ker hočejo proizvajalci že vnaprej vedeti količine, ki jih potrebuje trgovina. V nasprotnem primeru bi bila stvar mnogo lažja.«

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan: »Ne pričakujemo velikih količin ranine. Zanimali smo se v Mačkoveh, kjer so nam povedali, da bo prva ranina dozorela šele ob koncu tega tedna ozroma prihodnji teden. Za zdaj je grozdje še kislo, ker ni dovolj sonca. O cenah ne moremo še ničesar povedati.«

Vinogradniško gospodarstvo Ljutomer: »Ni nam znano, da bi že sklenili kakšno pogodbo o prodaji grozdja, saj je naš komercialni na dopustu. Pričakujemo, da bo ranina v kratkem dozorela.«

Sodeč po izjavah proizvajalcev, od katerih je v največji meri odvisna preskrba potrošnikov z grozdem, so za zdaj sleherni upi potrošnikov preuranjeni. Če Mohamed ne bo hotel h gori, bo morala gora k njemu. Upamo, da se tega zavežajo pristojni trgovski krogi, ki so pred potrošniki seveda najbolj odgovorni.

B. Š.

Haile Selasie drugič pri nas

V soboto, 15. avgusta je v zadnjih petih letih prišel drugič na prijateljski obisk v Jugoslavijo etiopski cesar Haile Selasie. Na puljskem letališču sta gosta sprejela predsednik Tito in njegova soproga, prebivalci Pulja pa so okrasili svoje mesto s številnimi zastavami obeh dežel.

Ob vstopu v mesto so postavili velik slavolok, ki ima napis v amharskem in našem jeziku »Zivelo etiopsko-jugoslovansko prijateljstvo!«

Pred prihodom v našo deželo je cesar Haile Selasie obiskal Združeno arabsko republiko,

Sovjetsko zvezo, CSR, Belgijo, Francijo, Portugalsko, nato pa je bil na oddihu v Zahodni Nemčiji. Cesar Haile Selasie bo ostal v Jugoslaviji deset dni. Za razgovore, ki so se že pričeli v nedeljo in nadaljevali v ponedeljek, poudarjajo, da potekajo v ugodnem in prijateljskem vzdušju.

Cesar Haile Selasie se je za čas svojega bivanja na Brionih nastanil v vili »Brionka«. Po razgovorih z jugoslovanskimi državnimi funkcionarji bo cesar obiskal nekatere kraje in industrijska središča v Sloveniji.

OBISKI RAZNIH DELEGACIJ

Po obisku nekaterih azijskih držav je prispela kubanska misija dobre volje tudi v Jugoslavijo. Tako je postala naša država prva in doslej edina, ki jo je obiskala delegacija nove revolucionarne vlade Fidela Castra na Kubi. Delegacija je že obiskala več krajev in industrijskih središč v Jugoslaviji.

Ze dalj časa se mudi v Jugoslaviji tudi kulturna delegacija Združene arabske republike. Gostje so čas po razgovorih o tesnejšem kulturnem sodelovanju med obema državama izkoristili za ogled raznih zgodovinskih in kulturnih spomenikov naše države.

14. avgusta je odpotovala iz Jugoslavije delegacija socialistične stranke Burme, ki se je na povabilo SZDL mudila v naši državi deset dni. Pred odhodom je član politbiroja stranke in dolgoletni podpredsednik Burme U Co Njen izjavil: »Odhajam z najlepšimi vtisi o vaši deželi. Zadnjikrat

PANAMERISKA KONFERENCA

V Santiagu de Chile se je začelo zasedanje sveta ministrov Organizacije ameriških držav. Zunanji ministri 21 držav so se zbrali na enem najpomembnejših zasedanj v doseadanem obstoju te organizacije. Poseben pomen pripisujejo sestanku zaradi resnega položaja, do katerega je prišlo zadnje mesece v deželah ob Karibskem morju. O položaju na tem področju bodo razpravljali na zasedanju v smislu načela, da se morajo vlade dežel, ki so vključene v Organizaciji ameriških držav, vzdržati intervencije in agresije. Razen tega si nekaj držav prizadeva, da bi na sestanku sprejeli deklaracijo proti diktatorskim režimom v latinskoameriških deželah.

TRGOVINSKI SPORAZUM Z DR NEMČIJO

V Beogradu so se končala trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Demokratično republiko Nemčijo s podpisom sporazuma o blagovni izmenjavi v obdobju 1960/62.

Triletni sporazum določa postopno naraščanje blagovne izmenjave v skladu s potrebami in gospodarskimi možnostmi obeh dežel. V letu 1960 bo znašala blagovna izmenjava 75,5 milijona dolarjev v obeh smereh.

sem bil v Jugoslaviji 1952. leta in tedaj sem že lahko videl, da prispevate velike napore za ekonomski napredek in gospodarsko izgradnjo dežele. Tokrat sem se prepričal, da zdaj žanjete sadove teh naporov.

Naša misija v Boliviji

Naša misija dobre volje nadaljuje pot po deželah Latinske Amerike. Bila je v Ekvadorju in Peruju, zatem pa je odpotovala v Bolivijo, kjer so jo pristožno sprejeli. Na letališču v La Pazu jo je pozdravil vodja Nacionalnega revolucionarnega gibanja in bivši predsednik republike Victor Pas Estensoro. Člane misije sta sprejela zunanji minister Andrade in predsednik republike Siles Suazo. Predsednik je dejal, da bolivijska vlada ceni obisk misije in smatra njen prihod za izraz pristranskega odnosa Jugoslavije do Bolivije. Ob obletnici neodvisnosti svoje dežele je izjavil, da so razvoj Jugoslavije v kmetijstvu in industriji ter njeni mednarodni stiki z nerazvitimi deželami Azije in Afrike dobra izkušnja, ki jo je mogoče uporabiti za pozitivno dolgoročno izmenjavo.

Med bivanjem v Boliviji je misija ugotovila realne možnosti in obojestransko pripravljenost za razvoj sodelovanja te dežele z Jugoslavijo. V okviru konkretnih ukrepov za tesnejše sodelovanje bo Bolivija kmalu akreditirala svojega diplomatskega predstavnika v Beogradu, delegacija bolivijskega parlamenta pa bo obiskala Jugoslavijo.

Naša misija dobre volje je odpotovala iz Bolivije v Urugvaj.

HRUŠČEV O JEDRSKI OBOROŽITVI

Sovjetski predsednik Hruščev je poslal Evropski federaciji proti atomski oborožitvi sporočilo, v katerem izraža pripravljenost ZSSR, da ne bo delala poskusov z jedrskim orožjem. To sporočilo je poslal kot odgovor na pismo federacije, ki je pozvala sovjetsko vlado, naj opusti misel, da bi prva obnovila atomske poskuse.

Sovjetski predsednik je dejal, da je Sovjetska zveza že prekinila atomske poskuse lani marca, hkrati pa je izrazil dvome, da bodo zahodne sile pokazale to pot več pripravljenosti za opustitev jedrskih poskusov.

Davčni zavezanci so plačali letošnji prvo in drugo akontacijo še tako, kot je bila predpisana za leto 1958. Občinski ljudski odbori so odmerili akontacijo najmanj v višini 50% katastrskega dohodka. Tretjo akontacijo pa so zemljiški posestniki plačali že po novem katastrskem dohodku, ki je predpisan za letošnje leto v višini 70 odstotkov od nove odmere. To povečanje je manjše pri občinah, ki so imele že prej večje odmere, kot pa pri onih, ki so ostale pri minimalnih postavkah. Tako so nastale sedanje razlike pri odmeri novega davka.

Odmera dohodka je opravljena na osnovi novega katastrskega dohodka, ki je bil objavljen v Uradnem listu FLRJ že leta 1957 in je s poznejšimi popravki začel veljati šele letos. Z uvedbo novega katastrskega dohodka so sledile tudi enotno predpisane stopnje dohodnine, ki so nižje od lanskih. Višina dohodnine dosega le 71 odst. lanskih predpisanih

stopenj. Na drugi strani pa se je povečala občinska doklada za 100 odst. Tako se je opravil prenos plačevanja državnih davkov na dohodnino.

Skupna obremenitev davčnih zavezancev je letos porasla povprečno za 15, katastrski dohodek pa za 26 odstotkov. Povečanje je v skladu s povečanjem

dohodkov prebivalstva. Dohodnina se odmerja od celotnega katastrskega dohodka, vstevši gozdne površine, občinska doklada pa brez katastrskega dohodka od gozdnih površin. Občinske doklade gozdni posestniki ne plačajo zaradi visokih gozdnih taks, ki so značilne zgolj za našo republiko.

Višja komercialna šola v Mariboru

Na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine LRS je bil sprejet zakon o ustanovitvi višje komercialne šole. Izvoljen je že poseben pripravljalni odbor v Mariboru, ki naj v vlogi šolskega odbora stori vse ustrezno, da se bodo pričela predavanja že meseca oktobra. Vpis v šolo je že razpisan, razpisana so tudi profesorska in predavateljska mesta na tej šoli.

Na novi šoli sta letos ustanovljena zunanjetrgovinski in industrijski oddelek, prihodnje leto pa bodo ustanovili še notranjetrgovinski, bančni, zavarovalni, pomorski, kmetijski in še nekateri druge oddelke.

Prav tako pripravljajo načrte za novo šolsko zgradbo, ki naj bi bila v Razlagovi ulici, v neposredni bližini Ekonomske šole. Letos bo šola nameščena v dosedanjih klasičnih gimnazijah v Mladinski ulici.

POPLAVE V BOSNI

Zadnje dni so imeli v vsej državi najslabše vreme v Bosni. Reka Vrbas je v kratkem času narasla za 74 cm. V severni Bosni so hudourniki razdejali železniško progo na rekciji Doboj — Tuzla — Brčko. Promet so morali za 12 ur ustaviti. Brzi vlak iz Beograda se je moral ustaviti. Precej škode je tudi na cestah, kjer je voda ob nalivih stala 40 cm visoko. Na osmih krajih, v dolžini 20 kilometrov so ceste tako poškodovane, da so morali ustaviti ves promet. Dež je povzročil veliko škodo tudi v rudniku Ugljevik, kjer je voda poplavlila jamo, v kateri so elektromotorji, in zasula površinski kop. Zaradi močnih nalivov je reka Modran poplavlila vse Janjsko polje in povzročila precejšnjo škodo.

V KDZ ŽEPOVCI:

Kmetijska delovna zadruga Žepovci v Apaški kotlini je edina te vrste v okraju. Zadržana zajema okrog 380 hektarov kmetijskih površin, ki jih je pred leti v veliki meri arondirala. Zdaj lahko vsa večja dela opravijo s stroji. Zetev sta opravila dva kombajna, mlatijo pa že več tednov s tremi mlaticami v dveh izmenah.

POUDAREK ŽIVINOREJI

Zadruga ima v hlevih okrog 180 glav živine, ta stalež pa namerava z gradnjo novih hlevov skoraj podvojit. Za gradnjo imajo pripravljene že precej gradbenega materiala, tako da jih ovirajo zdaj samo investicije. Sprito močne krmne baze se bo zadruga po nekaj letih preusmerila predvsem na živinorejo. Pred tem pa morajo rešiti še vprašanje melioracije potokov.

Letos bodo zasejali 70 hektarov italijanske pšenice, 20 ha U-1, 25 hektarov ovsa in 20 ha ječmena. Za prihodnje leto pa predvidevajo tudi nakup kombajna, sadilca za krompir in trosilca umetnih gnojil.

Spet poplave

V preteklem tednu je Mura letos že četrto močno narasla in poplavlila precej travnikov in gozdov od Apač do hrvaške meje. V Apačah je voda zalotila nekega kmetovalca na travniku ob Muri. Ker je voda zelo hitro naraščala, je moral ostati vso noč zunaj. Splezal je celo na drevo. Sele naslednji dan so ga rešili iz nepriljetnega položaja.

Kmetovalci iz Dokležovja in drugih krajev ob Muri so ob prvih vesteh o naraščanju vode takoj pričeli kositi travo, da je voda ne bi uničila.

Tudi tokrat je Mura narasla zaradi močnih nalivov v Avstriji, kjer je povzročila voda precejšnjo škodo na komunikacijskih napravah.

Katastrofalno povodenj so doživeli tudi v Salzburgu, kjer je tekla voda kar po mestnih ulicah, prav tako tudi v gor-

njem Podonavju, kjer so iz najbolj ogroženih krajev morali ljudi celo izseliti.

POTRES V BEOGRADU

V ponedeljek so Beograščani občutili močnejše potresne sunkke. Po mnenju strokovnjakov je bilo središče potresa nekje na grških otokih. Sodijo, da je bil potres v Grčiji tako močan, da je porušil hiše. Najmočnejše sunkke so občutili ob 2. uri 55 minut. Najdaljši sunk je trajal 5 sekund.

SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT

Sobota : Metalac (Zagreb) 3:2 (1:1)

Soboški nogometaši so imeli v nedeljo v gosteh zagrebsko nogometno moštvo »Metalac«, ki je član zagrebske nogometne cone. V slabi in nezanimivi igri so zmagali domačini z rezultatom 3:2, polčas 1:1. Gole za domačine so dosegli v prvem polčasu Norčić, v drugem polčasu pa Maučec in Erjavec. Začetek tekme je kazal, da se bodo igralci dovolj razvili. Bilo je nekaj lepih kombinacij in prodorov z obeh strani, toda kmalu je postala igra nezanimiva. M. M.

Predtekma

Sobota II : Akademik 5:1 (4:1)

LJUTOMER : RADGONA 2:2 (1:0)

Na dan občinskega praznika občine Gornja Radgona so odigrali ljutomerski nogometaši prijateljsko nogometno tekmo z nogometaši iz Gornje Radgone. Igra je bila zanimiva; v prvem polčasu so vodili Ljutomerčani, drugi polčas pa so izrabili domačini za več dobrih napadov in tako so rezultat ob koncu igre izenačili.

»Nafta« : »Mladost« (Prelog) 5:4 (2:0)

Lendavski nogometaši so preteklo nedeljo odigrali prijateljsko tekmo z nogometaši »Mladosti« z rezultatom 5:3.

Kolesarske dirke v Radgoni

Kolesarski klub »Partizan« Apače je priredil pretekli četrtak v Radgoni medklubsko kolesarsko dirko. Sodelovali so kolesarji iz M. Sobote, Beltincev in domačini. Vseh tekmovalcev je bilo 24. Proga je bila dolga 2100 metrov. Člani kolesarji so dosegli naslednje rezultate: 1. Ivan Kavaš, Beltinci; 2. Edi Berden, Beltinci; 3. Janez Sarotar, M. Sobota; 4. Janez Vereš, Beltinci; 5. Janez Santovec, M. Sobota. — Mladinci: 1. Ivan Strožičar, Apače; 2. Vlado

Lebar, Apače; 3. Joško Perhač, Apače; 4. Radislav Tuš, Beltinci; 5. Peter Koler, Apače. — Pionirji: 1. Franc Koler, Apače; 2. Franc Vodušek, G. Radgona; 3. Ivan Sobočan, G. Radgona.

»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER

Rokomet
Partizan M. Sobota : Beltinci 13:12

Odbojka
»Gračičar« : Garnizon JLA 3:1

Po dolgem času smo spet enkrat gledali v Soboti odbojkarško tekmo med »Gračičarjem« in Garnizonom JLA. Zmagal so gračičarji z rezultatom 3:1. Pragračičarji so bili najboljši Lebar, Kolar in Antalič.

Ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije

VZGLED REVOLUCIONARJA IN TOVARIŠA

V spomin narodnemu heroju Slavku Šlandru

Slavko Šlander je bil rojen 1909. leta v St. Pavlu pri Preboldu v Savinjski dolini kot delavski sin. Njegov oče je bil krojač. Po končani nižji gimnaziji se je Slavko Šlander učil za zobotehnik. Kot delavski sin ni imel rožnate mladosti. Še zelo mlad je moral skrbeti za svojo mater, ki jo je zelo ljubil in ji bil up in nada. Poleg tega pa je še kot mladenič začel aktivno delati v političnem boju delavskega razreda. Že kot aktiven delavec revolucionarnega gibanja je bil 1932. leta sprejet v Komunistično partijo Jugoslavije in kmalu potem je postal tudi član celjskega okrožnega komiteja.

Po sprejemu v Komunistično partijo je Slavko Šlander posvetil vse svoje sile boju delavskega razreda in delovnega ljudstva. Zato ni nič čudnega, da ga je osvobodilni režim predaprilske Jugoslavije začel preganjati. 1935. leta je bil aretiran in je moral tri leta svoje mladosti pustiti med zloglasnimi zidovi kaznilnice v Sremski Mitrovici. Vendar pa ta čas za Slavka Šlandra kot za mnoge druge komuniste ni bil zgubljen. V kaznilnici je komunistom uspelo organizirati dobro politično šolo s poglobljenim študijem marksizma. Tako se je Slavko Šlander vrnil iz za-

pora še bolj prekaljen in s temeljitim poznavanjem problemov, ki jih revolucionarni boj postavlja pred vsakega komunisto.

Po vrnitvi iz zaporov se je Slavko Šlander takoj vrnil na delo. Na okrožni konferenci Komunistične partije je bil izvoljen za sekretarja Okr. komiteja za Celje in Savinjsko dolino. Več let je uspešno vodil partijske organizacije v celjskem okrožju ter s svojo vdanostjo, požrtvovalnostjo in sposobnostjo bil vzgled komunisto-revolucionarja. Zato je bil na konferenci Komunistične partije Slovenije julija 1940 izvoljen za kandidata Centralnega komiteja. Odlej je Slavko Šlander s svojimi izkušnjami, s svojo revolucionarno prekaljenostjo in svojim bistrim pogledom krepko sodeloval v vodstvu Komunistične partije Slovenije. Maja 1941 pa je bil izvoljen za člana

24. avgusta je postal žrtev fašističnega besnenja nad slovenskim narodom eden njegovih najboljših sinov in voditeljev narodnega boja in revolucionarnega delavskega gibanja — narodni heroj Slavko Šlander.

Centralnega komiteja in sekretarja Pokrajinskega komiteja za Štajersko.

Ob napadu na Jugoslavijo je Slavko Šlander z ostalimi člani CK odšel proti Novemu mestu, kjer so se zbrali slovenski prostovoljci. 12. aprila so se člani CK, ki so videli razpad vojske, izdajstvo poveljujočih in neizbežno kapitulacijo ter ob tem spoznali, da je potrebno naglo ukrepati; zbrali na poljski poti nad Trebnjem ter naslonjeni na kolesa imeli pod vodstvom sekretarja Centralnega komiteja Franca Leskoška zgodovinsko sejo, ki je brez dvoma edinsvena tako po okoliščinah kakor tudi po pomembnosti. Na seji je bilo sklenjeno, da je potrebno okrog Partije in Ljud-

ske fronte zbrati vse rodoljubne in dobro misleče ljudi, jim pojasnjevati razvoj dogodkov in pripravljati oboje odpora.

Po seji so se vsi razšli v razne kraje Slovenije in začeli organizirati vstajo slovenskega naroda. Slavko Šlander je odšel na Štajersko, kjer je pod velikim fašističnim terorjem neustrašeno obnavljal partijske organizacije, organiziral osvobodilno fronto in formalno prve skupne štajerskih partizanov. 29. julija 1941 je imel tudi sestanek z vodilnimi pomurskimi komunisti pri Mali Nedelji, kjer so se z njim sestali Vinko Magla, Stefan Kovač, Stefan Kuhar-Bojan in Jože Hedžet. S tega sestanka je odšel v Maribor, da bi dobil zvezo z neko

partijsko organizacijo.

Kakor je vse njegovo delo prežeto s pogumom neustrašnega revolucionarja in borca, taki so tudi njegovi zadnji dnevi. Ko je Slavka Klavora, sekretarja Pokrajinskega komiteja šla v kompromitirano stanovanje, sta jo prišla dva gestapovca, Šlander, čeprav ni imel orožja, je napadel gestapovca, da bi jo rešil, a sta ga gestapovca obvladala in aretirala. Slavko Šlander je tudi v zaporu ostal vzgled naslednjega in pogumnega revolucionarja. Kljub najstrahotnejšemu mučenju ni povedal niti pravega imena, tako da so ga 24. avgusta 1941 ustrelili pod imenom učitelja Franca Webra.

Naj zaključimo z besedami, ki jih je ob smrti Slavka Šlandra zapisalo Delo, organ Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije, v tretji septembrski številki 1941:

Tovariša Slavka je odlikovalo toplo tovarišstvo, velika budnost napram sovražnikom Partije, njegova neumornost in požrtvovalnost in njegova brezmejna odanost stvari delavskega razreda in slovenskega naroda. Celi zadnji dve leti je moral tovariš Slavko živeti v popolni ilegalnosti, neprestano preganjan in zasledovan prej od Četkovičevih žandarjev, sedaj pa od Hitlerjevih in Mussolinijevih policijskih psov. Toda tudi v teh najtežjih življenjskih pogojih ni tovariš Slavko nikoli izgubil borbeno volje in odločnosti in zlasti ne vedrine duha, lastnosti dobre partijskega aktivista in revolucionarja. Ko je po zaslugi tistih, ki so ga bili poslali v Mitrovico, slovenski narod postal suženj fašističnih okupatorjev, je Slavko, zvest sin svojega naroda, posvetil vse svoje sile osvobodilnemu boju Slovencev. Medtem ko so lažirodolubi trumoma bežali iz severne Slovenije, je naš Slavko kot voditelj komunistov v severni Sloveniji organiziral odpor slovenskega ljudstva proti fašističnim rabljem. V tem boju je žrtvoval svoje dragoceno življenje. Ime Slavka Šlandra bo za vselej zapisano globoko v srcu slovenskega naroda.

NAJVEČ POTTI VODI NA MORJE

LETOSNJE POČITNICE BO PREZIVELO OB MORJU IN V PLANINAH NAD 1000 PRED-SOLSkih IN SOLSKIH OTROK IZ POMURJA — NAD 300 PRIJAVLJENCEV ZA TABORJENJE, KI GA JE ORGANIZIRALA KOMISIJA ZA ODDIH OSS M. SOBOTA V BASKI NA OTOKU KRKU — 205 OTROK IZ POMURJA V PLANINSKI KOLONIJI NA GORENJSKEM

Tudi v letošnjih počitnicah so vozili vlaki letovišarje iz Pomurja na oddih na morje, v planine in drugam. Z vsemi podatki danes se ne razpolagamo, ker sezona oddiha še traja, a tudi počitnice se niso pri kraju. Vendar pa smo zvedeli, da sta doslej taborili pod šotori na Verudi pri Pulju dve izmeni pionirjev in pionirk iz Pomurja, in sicer v vsaki po okrog 65. V prvi izmeni so bili otroci iz soboške občine, v drugi pa iz radgonske in ljutomerske občine. Taborjenje je organizirala Okrajna zveza prijateljev mladine iz Murske Sobote. Obema izmenama je sledila izmena otrok padlih borcev in otrok žrtev fašističnega nasilja. Na letovanje jih je poslala organizacija Zveze borcev, ki prireja podobna taborjenja že več let.

VAJENCI SO OSTALI DOMA

Zal pa so morali taborišče v prijetnem gozdčku borovcev na Verudi pri Pulju te dni podreti in šotore vskladščiti do prihodnjega leta. V trenutku, ko to poročamo, nam ni znano, ali je izmena otrok padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja nadaljšala svoje bivanje ob morju, kar pa je lahko storila samo za nekaj dni. Za zadnje izmeno so bili namreč predvremeni za taborjenje na Verudi pomurski vajenci. Prijavilo se jih je le 26, a še za te se je pojavilo vprašanje, kdo naj bi kril stroške njihovega taborjenja. Ne glede na to pa je Zveza prijateljev mladine v M. Soboti skušala rešiti vprašanje na ta način, da je pozvala po radiu starše srednješolcev, naj pošljejo svoje otroke na taborjenje na Verudo pri Pulju za minimalno ceno 2500 dn za 10 dni.

Uspeh poziva je bil enak nič. Nekaj je temu pripomoglo to, da je bil poziv prepozen, res pa je tudi to, da skupni pri starših vse razumevanje, če je treba poseči v denarno in prispevati za otroke tudi še tako majhno vsoto. Prav gotovo v zadnjem trenutku nikakor ni mogoče dobiti za izmeno 60 otrok, sama zamisel pa ni slaba, saj bi se vajenci in srednješolci na skupnem taborjenju prav gotovo dobro počutili in med seboj tudi zblížali. K temu le

OTROCI SE VRACAJO IN ODHAJAJO...

V soboto popoldne je odpotovala v Baško na otok Krk zadnja izmena šolskih otrok iz soboške in radgonske občine. Iz Murske Sobote je odpotovalo 81 otrok, iz Radgone pa 34. Otroke spremlja 6 vzgojiteljic iz soboške občine in 2 vzgojiteljice iz radgonske občine. Kakor ostale, spremlja tudi to izmeno zdravnik z medicinsko sestro. V nedeljo se je vrnila iz Baške na otok Krku predzadnja izmena šolskih otrok iz ljutomerske in lendavske občine, doma pa je tudi že izmena otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, ki je taborila na Verudi pri Pulju. Tudi ta skupina se je vrnila na svoje domove v nedeljo.

še to, da se kaj takega prihodnje leto ne sme več priperiti. Cenene možnosti letovanja je treba izkoristiti, zlasti če gre za naš mladi rod!

OTROCI NA DOLENJSKEM IN GORENJSKEM

Deset pionirjev iz Pomurja je taborilo tri tedne v Dolenjskih toplicah v slovenskem taboru »Sutjeska« skupno s pionirji iz ostalih republik. Na taborjenje jih je poslala republiška Zveza prijateljev mladine, taborili pa so 4 pionirji iz Murske Sobote ter po 2 pionirja iz Ljutomera, Lendave in G. Radgone. Pionirji so se v taboru »Sutjeska« zelo dobro počutili in močno zblížali s tovaršji iz ostalih republik. Zato je bilo slovo ob koncu taborjenja ganljivo in težko. Med bivanjem v Dolenjskih toplicah so si pionirji na izmen občasno kočevali. Črnomelj, Videm-Krško s tovarno papirja in druge kraje, ob koncu pa so bili tudi v Postojnski jami.

Na Gorenjskem je letos taborilo 205 otrok iz murskosoboškega okraja, od tega 94 iz soboške občine. Kakor lani, so se tudi letos otroci v planinski koloniji dobro počutili in predčili tudi več zletov po Gorenjskem. Na svoje domove so se vrnili z željo, da bi zopet čim

je prebilo svoj dopust (v kolikor ga še ne bo, saj sezona dopustov še traja) ob morju, v planinah in drugod posamezno. Teh podatkov doslej še nismo mogli dobiti, zato za zdaj še ne moremo poročati, koliko delovnih ljudi iz Pomurja in njihovih svojcev — tudi otrok — je oziroma bo skupno prebilo svoj letni oddih ob morju, v planinah in drugje. B. S.

POPLAVA OTROK V BASKI OB MORJU

Največ otrok iz Pomurja je tudi letos bivalo v Baški, kjer ima OLO M. Sobota dom »Daneta Sumenjaka«. V prvi izmeni je bivalo v tem domu v Baški na otoku Krku čez 100 predšolskih otrok, in sicer 53 iz M. Sobote, 20 iz Lendave, 25 iz Ljutomera, 14 iz Križevca in 10 iz Radgone. V naslednji izmeni je bilo v Baški 87 šolskih otrok iz občine Ljutomer, 8 šolskih otrok iz občine Beltinci in 14 otrok iz občine Petrovci-Salovci. Nato je bivalo v Baški 135 šolskih otrok iz občin Radgona in Lendava, ki so se vrnili pred dnevi, te dni pa letuje v Baški 135 šolskih otrok, in sicer 102 iz soboške občine in 33 iz radgonske — v kolikor ni kdo ostal doma. Do konca počitnice bo torej letovalo v Baški skoraj 700 otrok iz vseh krajev Pomurja.

Vsaka od omenjenih izmen je imela tudi zdravnik in medicinsko sestro. Otroci so bili in so pod nenehnim varstvom vzgojiteljev in vzgojiteljic, tako da je vsak strah staršev za varstvo otrok odveč. Nesreče in bolezni ni bilo doslej nobenih. Otroci so se dobro počutili, mnogi pa so se naučili tudi plavati. V prvi izmeni šolskih otrok so se, na primer, zredili za povprečno 400 gr, v drugi za 600, v tretji pa se je zredilo do 1 kg 96 otrok, od 1—3 kg 18 otrok, nad 3 kg pa 9 otrok. Vendar so v domu »Daneta Sumenjaka« v Baški ugotovili, da starši pogosto pošiljajo na morje otroke, ki jih pregleda le medicinska sestra. Znano je namreč, da vsem otrokom morje ne koristi in da nekateri celo škoduje. Taki otroci sodijo v planinsko kolonijo, kar lahko predvidi le pristojni zdravnik.

ODRASLI POD ŠOTORI NA KRKU

Tudi letos je organizirala komisija za oddih pri Okrajnem sindikalnem svetu v M. Soboti letovanje za člane sindikata in člane njihovih družin. Za letovanje je bilo 328 prijaviteljev, računajo pa, da se bo udeležilo cenenejšega letovanja pod šotori v Baški ob morju do konca sezone 165 delavcev in namočencev oziroma članov njihovih družin. Tako so se namreč glasili napis pred njihovimi šotori, ki jih je bilo skupaj 34.

Večje število delovnih ljudi iz Pomurja in njihovih svojcev

Naš dobri, modri Jadran

Reportažni zapiski o vsestran letoviščarskem vrvežu na Verudi pri Pulju in Baški na otoku Krku

Mir je bil v taboru tudi takrat, ko se je voditeljica tabora Dragica Razdevšek v svojem šotoru še pred zoro zamislila nad strategijo jedilnika. Le dežurna vzgojiteljica Slavica Koželj iz Ljutomera je malce zaspala s pogledom osvrknila svojo ročno uro, zadovoljna, da je noč potekla v miru in da je ambulantan šotor ostal prazen. Ko so prvi sončni žarki objeli puljsko mesto in njegovo slikovito okolico, je voditeljica tabo-

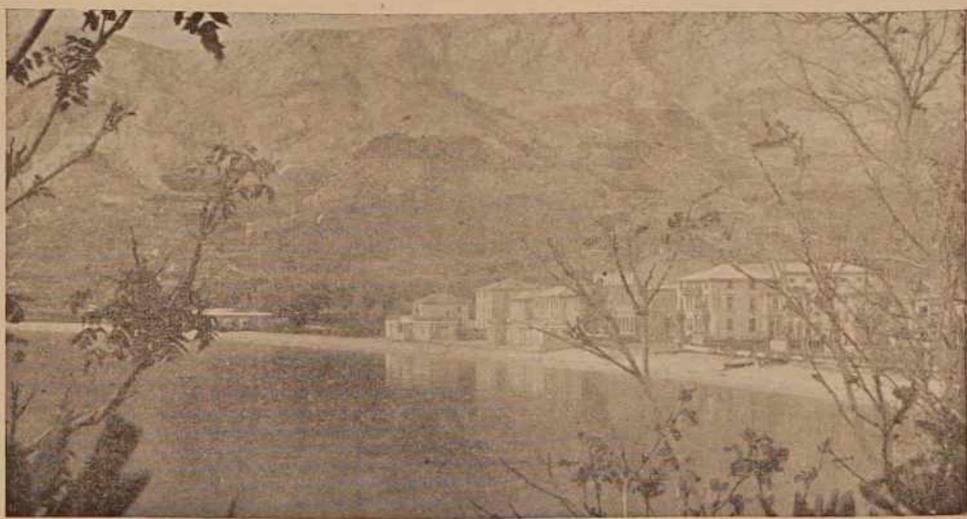
Veruda je kotiček ob obali našega morja, kamor se človek vedno rad vrača. Se danes mi zveni v ušesih neutrudna pesem Škržatov v borovem gozdičku, v katerem je tudi letos razpela svoje šotore okrajna Zveza prijateljev mladine iz Murske Sobote. V spominu pa mi je ostal tudi vesel vsakdanji življenjski zadovoljni otrok, preden sta jim prizadevni kuharici Terezija Varga in Marija Osterc napolnili želežčke. Po kosilu je zavajal običajno v taboru mir, ki ga je kalilo le neutrudno petje Škržatov.

ra Dragica 26 hitela na kolesu po prazni in prašni cesti, da pravočasno zagotovi sadje, zelenjavo in meso na puljski tržnici za lačne želežčke svojih varovancev iz Pomurja.

GOSTOLJUBNA NARAVA NA VERUDI

Tako je potekalo življenje med šotori pod zelenimi borovci iz dneva v dan. Več o njem bi vedel povedati pedagoški vodja tabora Mladen Tancer iz Radgone, ki pa ni postal občutljivih podatkov o šahovskih, strelskih in drugih tekmovanjih pionirjev. Marsikaj bi vedele povedati tudi vzgojiteljice Anka, Borka in Julčka, še več pa pionirji Robert, Marko, Dragica, Marija in drugi, neutrudni jedci Mitja, Robert in Jokič, vsi mladi veseljaki in nagajivci, kvaboli in Apaci, srnice in sloni iz tabora. Tako so se namreč glasili napis pred njihovimi šotori, ki jih je bilo skupaj 34.

Veseli vrvež je odmeval tudi iz taborov Mariborčanov, Kranjčanov, pionirjev iz Opčinice, Radelj in iz drugih krajev Slovenije, ki so se poslužili gostoljubja narave na Verudi. Največji življenjski bil nedvomno na skalnati obali ob svetilniku, kjer so stari in mladi prepuščali svoja bela celinska telesa blagodejnemu žarkom žgotega istrskega sonca. Povsod je bilo zdravje. Zdravje na soncu, zdravje v zraku, zdravje v morju. Zdravje, ki ga nudi naš dobri, modri Jadran.

Naša slika prikazuje Baško, znano prijetno letovišče na otoku Krku. Le redki kraji ob Jadranu se ponajša s tako lepo plažo, žal pa kraj še vedno nima vodoodvoda. Prebivalci kraja so te dni pospravili rdečo žetev — svoj pridelek paradiznikov in ga v glavnem prodali domači tovarni za predelavo v mezo.

PRIHODNJE LETO: VODOVOD?

Lepo je bilo v taboru, ko je pionirje iz Pomurja obiskalo ob 22. juliju, Dnevu vstaje slovenskega naroda, 20 mladih Puljčanov. Na večer pred praznikom je obiskal tabor tudi predsednik občine Pulj, predsednik okrajnega odbora ZB Pulj pa jim je tudi spregovoril. Lepo je bilo ob poslovnem tabornem ogledu, lepo ob jutrih in večerih, lepo ob sončnih dneh v prijetnem objemu modrega Jadrana. Zato je bilo slovo težko, toda minilo je v upanju, da bo prihodnje leto bivanje pod šotori na tem kosčku naše domovine še lepše in prijetnejše. Občinski ljudski odbor Pulj namreč obljublja, da bo prihodnje leto že urejen vodovod, kar bo velika pridobitev. Kuhinja je bila letos že bolje urejena, s pomočjo elektrike pa bi jo bilo mogoče še bolj urediti, saj v veliki vročini hladilniki niso odveč. To najbolje vedo vrle kuharice, ki ne počivajo niti takrat, ko nabirajo mladi varovanci novih moči in zdravja za zimo in pomlad.

LJUDSKI BABILON V BASKI

Narava je ob našem Jadranu preveč razpisna z lepotami, da bi človek ostal samo na enem mestu. To vedo že tudi tuji ter domači stari in mladi gostje Jadrana. Zato je na plaži v Baški na otoku Krku tak Babilon, da je veselje. Letoviščarji in otroci iz Pomurja, iz Celja, Jesenice, Kranja, Ljubljane, Zagreba, Slavonije, Požege in od drugod se veselijo življenja na dolgi plaži poleg Avstrijev in Nemcev ter drugih tujcev. Ko zapih burja, poščeje eni zavelja v svojih domovih in zasebnih hišah, nekateri pa tudi pod šotori, ki jih je iz leta v leto več.

V domu »Daneta Sumenjaka« letujejo otroci iz Pomurja. Na obrazih jim lahko razberete veselje in radost. Na plaži jih spoznaš po otroški igrici s pesmijo ... buci, buci, buci ... h kateri spritegnete tudi vzgojiteljice. Kratkotrajno se s kopanjem, igranjem, srečovanjem, vožnjami, z jadrnico in podobnim. Ob zaključku letovanja prirejajo svoje prireditve. Vse to kaže, da prebijejo svoj čas zelo pestro tudi takrat, kadar pih zloglasna senjska burja...

WEEKEND HISICE NA VIDIKU

Burja v nekoliko večji meri občutijo člani sindikata iz Pomurja, ki taborijo pod udobno opremljenimi šotori. Kako grozljivo lahko vpliva na človeške živce takole burja, bo lahko povedal šef scampinase tovarš Bitenc iz Lendave, ki je skoraj vso noč zdežural pred svojim šotorom, seveda takrat, ko je bila burja že mamo in je ostalo po njej le še nekaj pomirljivega vej in neprespanih uric. V weekend hisicah, ki jih pripravlja komisija za oddih pri OSS M. Sobota, bo prihoduje leto seveda varneje in bolj prijetno, kaže pa tudi, da bo tudi kraj letovanja izbral nekje bolj v zavetju.

V BURJI ROJENE

Navzlic vsem neveselostim z burjo in drugim tudi v Baški velja trditev o našem dobrem, modrem Jadranu. Tega mnenja so tudi taborniki in tabornice iz Ajdovščine, so sedje našega pomurskega kampa. Na letovanje jih je, kot kaže, poslal kombinat »Fructale«. Zlasti dekleta imajo dobre živce, kar pomeni, da so srojena v burji. Senjska burja jih ni prav nič vznemirila, bolj jih vznemirjajo na promenadi produkti

letošnje mode. Rina, Zora, Slavica, Blanka, Teja, Marija in ostale naj same povedo, če ni res. Sicer pa so bile dobre sosede, kar velja tudi za primorske fante. Letoviščarje iz Po-

murja je prenekatero noč uspravila vesela pesem iz njihovih mladih grli: »Bonna sera signorina« in pa lahko noč...!»

B. S.

Tašek potuje na jug

Naš Tašek se je naveličal čemernega pomurskega vremena, zbral preostanek svojih do skrajnosti zhrabljenih živcev, najel v banki posojilo, se še enkrat skregal z ženo zaradi odvzete samske imunitete, z žalostnim pogledom osvrknil na vrtičku zelene paradiznike in jih prepustil božji previdnosti ter odpotoval. Nikamor drugam kot na jug, na morje. Če ni naš Jadran preveč oddaljen za Nemce iz Hamburga in Bremena, tudi zame ne bo — si je mislil Tašek. Pri tem je Tašek pozabil, da za devize ni nobenih meja in omejitev, toda to svoje neznanje bo po najnovejših izkušnjah nadomestil jeseni, ko se bo vpisal v šolo za odrasle.

Da mu ne bi očitali selabnosti, je Tašek sklenil razbremeniti svojo ženo kot mater in gospodinjjo. Vzel je s seboj tudi malega Taška. Zjutraj ob odhodu pa je bil vražje natakuden, ker je ženina budilka zvonila eno uro prezgodaj. Zaradi te natakudenosti je Tašek pozabil, da mu sin še ni dopolnil 10 let. Zato je plačal zanj celo vzavrnico, seveda z izdatnim sindikalnim popustom. Žena mu je zaradi tega brž postregla z okusno jezikovo juho, ki pa Tašek na tešče ni teknila. Uzlajeno je protestiral pri ženi, ki mu je v jutranjo ogročenostjo očitala, da razmetuje denar. »Molči,« je zabrusil ženi. »Zavedaj se, da sem član sindikata in da sem najel posojilo na svoje poštene ime.« In res se je Tašek prijavil za oddih na morju pri merodajnem sindikalnem forumu, kjer ga niso niti vprašali, če je plačal članarino in če se udeležuje sindikalnih sestankov.

Prvi Taškov spomin na potovanje na jug je v zvezi s Pavlihovim kompasom. V njem je Tašek namreč ugotovil, da ima najboljšo zvezo v Ljubljani s Simplon-Orient ekspresom. Toda pozabil je, da je odpotoval na jug v času puljskega filmskega festivala, ko vozijo vlaki brez voznega reda. Prometnik na postaji namreč ni našel v svojem suradnem voznem redu ekspresa iz Pavlihovega kompasa in mu je priporočal, naj vzame vožno karto samo do Ljubljane. Za Jugoslavija-ekspres je vedel že naprej, da ne bo počakal motornega vlaka iz Pomurja. Tašek je potoval naprej iz Ljubljane natančno po Pavlihovem kompasu, ker mu je Jugoslavija-ekspres popihal proti morju prav pred nosom. Zato je moral kupiti do Divače nov vozni listek in novo doplačilo za ekspres. Po gotovinskem prometu svoje denarnice je tako dokončno ugotovil, da vozijo vlaki na železniških zares brez voznega reda in zato se ni prav nič žejil, ko se je pripeljal naravnost v Pulj.

Prvo noč v Pulju se je Tašku sanjalo o italijanski pšenici, samo da je bila ta pšenica zelo podobna tisti pšenici iz »Cinecitan«, znana pa je po vsem svetu pod imenom Sophia Loren, Gina Lollobrigida in tako naprej. V dneh filmskega festivala to ni nič čudnega, zlasti če upoštevamo Taškove zrahiljene živce, sončno pripeklo in zrelo možka leta. Tudi prvi puljski doživljaji so bili zelo burni in razburili so njegovo potrošniško podzavest s hudimi psihonevrotičnimi sunki. Na postaji ga je pričakal zbor puljskih postročkov, ki mu je v duru in molu dokazoval, da avtobusi ob nedeljah ne vozijo in da ni drugega izhoda, kot da zaupa svojo celinsko priljago njim. Tašek je najprej trdno vztrajal pri svojem zaupanju v avtobusni promet puljskega mesta. Tudi bolj se je sonce nagibalo v naročje morja, bolj je koprnelo Taškovo zaupanje. Naposled je kapituliral kot general premagane vojske in z resignirano kretnjo prepustil priljago postročku, ki sicer ni bil motoriziran, imel pa je dobro ohranjen voziček iz prejšnjega stoletja.

Vsem se je Tašek spomnil nekdanje vezane trgovine. Dejal je postročku kot kakšen zunanji minister z listino iz krokodiljega usnja, da pristane na to, da mu prepelje priljago, vendar mu mora najti tudi prenočišče, sicer njuna ustna pogodba ne bo veljala. V primeru spora bo pristojno gospodarsko sodišče, je še pribil Tašek in že se je začela njegova hitrostna hoja po Pulju.

Postroček je zapeljal najprej trikrat okoli starodavne rimske arene, najbrž zato, da bi se v pojemajoči pripeki popoldanskega sonca (pripekale so vse štiri četrtine) malec ogrel. Tašek je s svojim pomurskim stolom žive teže sopihal za njim in ni slišal malega Taška, ki je tarnal, da je žejen, lačen in utrujen kot četrtinski volak no bitki. Nadaljevanje maratonskega teka po puljskih ulicah je vodilo v predmestje, kjer so vse dvomljivo in zanemarjene znamenje s kopico otročadi postročku odpravile s pripombo, da nočejo imeti v mlčico nobenega opravka več. »Ata, saj ti nisi mlilčnik! Je strumno poudaril mali Tašek in šele tedaj se je očetu zsvajalo. Postroček ju je hotel prenočiti pri ljudih, ki so oddaljali sobe mimo vseh predpisov in policijskih prijav. Navzlic vročini je Taška stresel mraz, ko se je zavedel, kam je zašel in nehote se je spomnil filma »Viza zlas«, katerega reklamni lepak se je bohotali na vsakem ozru. Ukazal je postročku, naj odpelje priljago pred pisarno turističnega društva in tako se je po nadaljevanju maratonskega teka tudi zgodilo. V pisarni turističnega društva so sprejeli Taška pogled varčnih in komercialno razezanih puljskih gospodinj, ki so v času filmskega festivala utegnile svoje družine do skrajnosti in posamezne člane v primerne potrebe tudi začasno izselile. Tašek je brž dobil prve manjvrednostne komotekse, kajti zavedel se je, da ima na sebi že obrabeno obleko iz časov potrošniških bonov. To se je odražalo tudi na obrazih puljskih gospodinj, ki so zahtevale plačilo naprej za deset dni. Toliko Tašek ni nameraval ostati v Pulju, a tudi njegovo posojilo ne bi zaleglo za toliko časa. Vrh vsega ga je čakal še sindikalni oddih v Baški in ta je bil končni cilj njegovega potovanja na jug.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Na plaži v Baški so se srečali tudi prospetni delavec tov. Bitenc iz Lendave, mlada Zora iz kombinata »Fructale« iz Ajdovščine in pionir Bojan iz Murske Sobote

TRI ČETRTINE SONCA V ARENI

Vrvež v puljski areni je zamrl, zato so pa toliko bolj živahni odmevi iz letošnje arene.

Olga Spiridonovič v filmu »Ce se ne vrnem«. Dobila je nagrado žirije za najboljšo žensko vlogo (glavna vloga v filmu »Miss Stone«). Nekateri novinarji pa sodijo, da ni zaslužila nagrado, predvsem zato, ker v filmu ne govori sama, temveč je angleška govornica sinhronizirana. Drugi vzrok, ki priča po mnenju nekaterih novinarjev proti njeni nagradi, je ta, da je »Miss Stone« film, ki mu je nekoliko spodletelo prikazovanje same miss Stone in se je bolj poglobil v akcijski del revolucije. Poleg Babiča je tudi Olga Spiridonovič trn v peti nekaterih...

vahni odmevi iz letošnje arene. Repertoar letošnjega filmskega festivala v Pulju je bil dokaj obsežen. Vseboval je 18 novih igranih in več desetih kratkometražnih filmov. Med igranimi filmi so bili trije koprodukcijški, osem jih je obravnavalo tematiko iz NOB, pet jih je skušalo ponazoriti naše povojno, sodobno življenje, eden je upodobil našo literarno klasiko, eden pa posega v makedonsko zgodovino. Letošnji areni je dala svojstven pečat zmaga treh gladiatorjev filmske umetnosti, zmaga treh režiserjev, »mladih levov« in formalnih debutantov: Jožeta Babiča, Veljka Bulajiča in Igorja Preinarja, medtem ko so nekatera znana imena zatajila (Nikola Tanhofer, Vladimir Pogačič, Radoš Novakovič). Zaradi tega, ker je dobil nagrado žirije za najboljšo režijo Jože Babič za svoj film »Tri četrtine sonca« in ne Veljko Bulajič za »Vlak brez voznega reda«, je sedaj tudi največ polemike v delu jugoslovanskega filmskega tiska. Žirija očita, da se je ravnala po načelu »volk si, koza celak«, ker nekateri sodijo, da bi moral biti že prej preveč pretenciozno reklamirani »Vlak brez voznega reda« absolutni zmagovalac v vsakem pogledu. Vendar je dejstvo, da je skromni prizadevni in resni Mariborčan iz Trsta (Babič je umejniški vodja SNG v Trstu) v letošnji puljski areni kot režiser »prišel, videl in zmagal«.

V znamenju treh četrtin sonca je bila tudi igra nastopajočih v predvajanih filmih. Dolga vrsta pa je tistih, ki so se dvignili nad povprečje: Olga

makedonski kinemaskopski film »Miss Stone«, čeprav so ga kritiki sprejeli precej zadržano, kar pa ne velja za puljsko občinstvo. Sploh je bil med kritiki in občinstvom na letošnjem festivalu v Pulju precejšen prepad. To smo doživeli prisotni tudi ob predvajanju Capovega filma »Vrata ostanejo odprta«. Občinstvo je nekajkrat zaploskalo že med predvajanjem, po končanem filmu pa je režiserja in glavne igralce trikrat poklicalo na oder — čeprav je kritika odklonila film že pred festivalom. Sicer pa Capu očitajo, da se je poslužil v tem filmu o mladinskem kriminalu operetnih prijemov zato, da bi ugajal občinstvu. Ta očitek držijo, vendar bi bilo krivično, če bi dožili »malega grešnika« Capa, »velike grešnike« pa bi morda pustili pri miru. Ne samo kritiki, tudi bolj razgledani gledalci so namreč na letošnjem festivalu jugoslovanskega

starodavni puljski areni prihodnje leto bogatejšo žetev kot letos.

B. S.

Razgovor v senci arene VELIKI IN MALI

Na filmskem festivalu v Pulju sta se srečala tudi dva »svovražnika«: upravnik soboškega kinematografa in član našega uredništva, avtor soboških filmskih barometrov. Prvi je pravkar dopotoval v Pulj, drugi pa ga je razočaran zapustil. Pogovor je brž stekel, seveda o filmskem repertoarju.

»Za distributerja je značilna stroga komercialnost, je dejal tovariš upravnik. »Boljših filmov manjši kinematografi ne dobio kar tako. Torej se gremo velike in male. Včasih se nam v Soboti posreči, da dobimo kakšen dober film pred Ljubljano. To pa se zgodi le v primeru, če distributer kakšen film repertoarja umakne in ga nadomesti s filmom, ki še nima terminov. Upoštevati moramo, da predvajajo vsak boljši film n. pr. v Zagrebu tudi po dva meseca. Komercialni žal zmaguje, le »Vesna-filme iz Ljubljane nudi nad 128 kinematografom v Sloveniji še po eno kopijo in zato pri teh filmih ni takšnega povpraševanja. Sprjazniti se moramo pač z vrstnim redom Ljubljana, Maribor, Celje...«

Tako torej upravnik soboškega kina o težavah pri repertoarju. Poudariti moramo, da ni prav nič pretiraval. Član našega uredništva se je na filmskem festivalu v Pulju prepričal, da distributerji vztrajajo pri svoji komercialni abecedi in zares razlikujejo le velike in male med 1500 kinematografi, kolikor jih je v Jugoslaviji, odobreno število za nakup filmov pa znaša 110. Da bi vsi kinematografi že prvo leto dobili film, bi bilo potrebno kopirati vsak posamezen film v več desetih kopij, kar bi zahtevalo velika denarna sredstva. Ena kopija črno-belega filma stane okrog 200.000 din, barvna filma pa okrog 500 tisoč dinarjev. Distributerji se izgovarjajo, da zaradi tega ne smejo in ne morejo trošiti sredstva skupnosti, da bi tudi »male« kinematografi, torej konkretno kinematografi v Pomurju, že v prvem (ali vsaj drugem) letu dobili boljše tuje filme. Če bi kopije filma dobili najprej »mali« kinematografi, pravijo podjetja za razdeljevanje filmov, bi bila kopija tako poškodovana, da je v večjem kinematografu ne bi bilo mogoče več prikazovati. Vendar trdijo distributerji, da imajo mali kinematografi vedno na razpolago dovolj veliko število filmov, ker vrtilo tedensko le enega do dva filma, kar predstavlja približno letno odobreno število iz prejšnjega leta.

Repertoar z obetajočim obrazom

Želje po zboljššanem repertoarju soboškega kinematografa niso več sanje v predalu

Film je izredno vzgojno sredstvo, zato je njegov družbeni pomen zredno velik. Če se tega gledišča ocenjujemo repertoar soboškega kinematografa, nam nikakor ne more biti vseeno, kakšni filmi ga sestavljajo. To toliko bolj, ker v M. Soboti in sploh v Pomurju nimamo ne poklicnega ne polpoklicnega gledališča, tovrstna gostovanja pa so zelo redka. Vrh vsega je filmska vzgoja občinstva na dokaj nizki stopnji, v kolikor lahko o njej sploh govorimo. Tudi to dejstvo povečuje odgovornost tistih, ki odgovarjajo za sestavo filmskega repertoarja.

Za zdaj kažejo stvari tako, da si je v minuti sezoni ogledalo barvni kinemaskopski film francosko-italijansko-jugoslovanske koprodukcije »Mihajlo Strogov« v soboškem kinu čez 3000 ljudi. Ta izbrani statistični podatek mnogo pove, kakor tudi ta podatek, da si je ogledalo ameriški western »Davy Crankette« čez 2500 ljudi, jugoslovansko-italijanski koprodukcijški film »Velika sanja cestna« pa 2207 ljudi. Najbolj privlačni so torej westerni in karbojski filmi, morda še bolj pa koprodukcijški pustolovski film »Velika sanja cestna« pa 2207 ljudi. Najbolj privlačni so torej westerni in karbojski filmi, morda še bolj pa koprodukcijški pustolovski film »Velika sanja cestna« pa 2207 ljudi. Najbolj privlačni so torej westerni in karbojski filmi, morda še bolj pa koprodukcijški pustolovski film »Velika sanja cestna« pa 2207 ljudi.

maskopskem filmu »Vera Cruze« in italijanskemu filmu »Zena dnevas« (o zlih posledicah malikovalskega oboževanja raznih »miss«, televizijskih lepotic in pevskih osladnih popevk) francoski barvni kinemaskopski film »Sakramenska frkljas« z Brigitte Bardot v glavni vlogi. Ob robu tega filma samo to: o BB marsikaj beremo in slišimo, vprašanje pa je, če bi bila navzlic svoji mladosti in lepoti tako popularna po vsem svetu, če ne bi bila tudi nadarjena igralka. Pred domačim dokumentarnim filmom »Štiri desetletja« smo videli najprej ameriški barvni kinemaskopski film »Zlomljeno kopjec«, nato pa italijanski kinemaskopski film »Možje in volkovi«. V prvem nastopu poleg znanega Spencer Tracyja in Richarda Widmarka tudi ljubka Jean Peters in Katy Jurado, v drugem pa (režija De Santis) Silvana Mangano, Yves Montand (nagrada »Slavica« filmske revije »Arenas« na letošnjem filmskem festivalu v Pulju za vlogo v filmu »Salemške čarovnice«) in Pedro Armendariz. Film »Zlomljeno kopjec« je sicer karbojska, vendar ga prepletajo elementi psihološke drame, italijanski film pa nam bo govoril o volkih na volkove, ki jih danes ni več. Stedil bo francoski umetniški film »Na smrt obsojeni« je po bogulji, ki prav gotovo nikogar ne bo razočaral, za njim pa je na vrsti ameriški barvni kinemaskopski film »Velika koridra« o hokoborščih.

Kmalu se nam obeta tudi prvi film z letošnjega festivala v Pulju in sicer »Pet minut rajca« (»Bosna-filma«, režija Igor Preinar s pretežno slovensko ekipo). Film je dobil v Pulju tretje mesto in je dosegel izreden

uspeh med občinstvom. Pričakujemo lahko, da bo film razširil krog občinstva domačega filma. Stedil bo film francosko-italijanske koprodukcije v režiji mojstra francoske kinematografije Jeana Renoira »French Cancans«. To je film o zmagovalci polti cancana v Parizu v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. V njem nastopajo stari in dobri znanci Jean Gabin, Françoise Arnoul, Maria Felix in drugi. Za njim se nam obeta Delannoyev film »Notredamski zvonar« z Gino Lollobrigido in Anthony Quinnom v glavni vlogi, sledi pa mu jugoslovanski film z lanskega festivala v Pulju »Si km na uros«. To je filmska zgodba o provincijskem mestecu tridesetih let s prebivalci, od katerih je vsak na svoj način neobičajen in čuden, vendar se v tem mestecu nikdo nikomur ne čudi — kakor je to pač običaj v vseh podobnih mestecih. »Dama iz Sanghajja« je ameriška kriminalka. Režiral jo je Orson Welles, v glavni vlogi pa nastopata Orson Welles in znana sajamska lepota Rita Hayworth. (Nadaljevanje in konec prihodnjiki)

B. S.

Tonči Vrdoljak in Stevan Stukelj v filmu »Veter je ponehal ob zori«. Tonči Vrdoljak je dobil »Slavico« za svojo vlogo v »Cesti, dolgi leto dni«.

Jože Babič — prišel, videl, zmagal... Njegovega filma, ki je skupno s filmom »Vlak brez voznega reda« in »Petimi minutami rajca« rešil čast letošnjega festivala jugoslovanske kinematografije v Pulju, v tej sezoni v Murski Soboti še ne bomo videli. Po izjavi upravnika soboškega kina zanj distributer še ni sklepal pogodb, ker kopije še niso končane. Med distributerji je namreč pregovori, dokler kopije niso končane. Skoda!

filma v Pulju ugotovili, da utegne biti vsim filmom skupen poseben pojav, ki mu pravimo »amerikanizacija« našega filma. To najbolje označuje slovenski filmski kritik France Brenk, ki opozarja med drugim na mehansko prenašanje ameriških standardnih žanrov v naš film in nasilno trpanje naših izvirnih in specifičnih vsebin v te žanre. Po njegovem mnenju je klasičen primer poskus narodnoosvobodilne skavbojke Z. Marovča »Ešalon ar.M.« in istera avtorja letošnja »Miss Stone«, ki so jo naši gledalci, vzgojeni po in navdušeni nad estetiko ameriškega filma, sprejeli s tolikšnim veseljem, v »aktualni« žanr pa so zaradi tudi ustvarjalci nekaterih drugih filmov. Ob teh in drugih dobroznamenjih pripombah (scenariji) se bodo morali naši ustvarjalci nedvomno zamisliti, če bodo hoteli pripraviti občinstvu v

POT TUJE NA JUG TAŠEK

(Nadaljevanje s 3. strani)

Po atomskem premisleku je Tašek odlovil postreška in mu s povrnjenim zaupanjem v puljski avtobusni promet odšel za mariborski tek po puljskih ulicah tri in pol stotaka. Sklenil je, da bo predlagal postreška za kalkulant in podjetja, kjer je uslužben, seveda če mu bodo lahko nudili stanovanje in najvišjo stopnjo dklade za ločno življenje, kar bo vrhunski kalkulant, za kakršnega se je izkazal postrešek, prav gotovo zahteval.

»Avtobus je le avtobus«, je naposled olajšano vzdihnil Tašek, ko je na Verudi izstopil in se napolil proti kampu Zvezne prijetelj mladine iz M. Sobote. Naložil je svoj komediantski kovček na ramena (ta je bil namreč naložen z nepotrebnimi potrebčinami) in se odločil za šuhjevalno kuro, kakor slobodno zvezdice, ki so prihitele na puljski filmski festival, ne da bi prej proučile uredbno o prepovedi izvoza telečjega mesa.

V kampu domačih ljudi se je nasmešnila Tašku sreča. Nadomestili so mu izgubljene kalorije, nahranili in napolnili tudi sina in mu ponudili prenočišče, ki ga je seveda takoj sprejel. Naslednje jutro se je zbudil z zavestjo letoviščarja, zavrgel vse manjvrednostne komplekse ter se predal morju in soncu. Mali Tašek mu je pri tem zvesto sekundiral in niti v spanju se ni ločil od njega. »To je zato, ker ga je vzgajala tača«, je modro pribil Tašek. »Premalo je samostojen.« Mali Tašek pa je brž zanikal to trditve. Ze popoldne je na plaži vprašal očeta, zakaj ni vzel s seboj daljnogleda. »Zakaj?« je vprašal oče. »Tam na skalah se vsakič pet minut vsaj ena preobleče v kopalni kostum.« je zagostel mali Tašek in dodal: »Brez daljnogleda nič ne vidim.« »Saj ti tudi ni treba ničesar videti. Glejal boš, ko boš odrasel je pobil oče, mali pa se ni dal ugnati. »Takrat bo še slabše«, je menil. »Ti si odrasel, pa ti mama ne pusti, da bi gledal za mladimi dekletki.«

je Tašek začel streljati s pogledi po skalah kot partizani po svovražniku. Ugotovil je, da je mali Tašek imel prav. Zares mu je bilo žal, nekaj ni vzel s seboj daljnogleda. To je bil pravcati strip-tease, za kakršnega plačujeta Američani v Franciji in Italiji težke dolarje. Če bi imel daljnogled, bi lahko Tašek brez dolgotrajnega medicinsko-znanstvenega proučevanja, ki bi zahtevalo izobno časa in precejšnjo dodatna materialna sredstva, ugotovil, od katerega leta naprej morajo dekleta kupovati tisti kos perila, ki so ga naše babice imenovala modrček.

Nadaljnje streljanje z očmi po skalah pa je prekinila vest, da se je pojavil v morju morsk pas, dolg sedem metrov in pol. Tašek je brž pozabil na brezplačno razstavo razgaljenega sex-appala na skalah in odredil takojšen umik z obale v notranjost borovega gozdička, ki pa so ga že zasledili mornarji v snežnobelih oblekah. Bil je praznik in v zraku so zveneli prijetni glasovi domaćih BB iz raznih okrajev Slovenije, ki so tod bivalo v šotorih. Tašek je moral sinčku obrazložiti, da se sprehajajo mornarji z mladimi dekletki zato, da bi jih obvarovali nevarnega morskega psa. Sinček pa z odgovorom ni bil zadovoljen. »Zakaj pa potem brenkajo na gitare in dekletom pojejo?« je vprašal in Tašek mu je odgovoril, da zato, ker hrup, tudi pesem, najprej prežene morskega psa.

V gošči sta našelata Tašek in sin na taborišču nekoga direktorja iz Ljubljane. Zvedela sta, da ima direktor avto, ki je last podjetja, in šotor ter čoln, ki sta prav tako lasti podjetja. »Čigava pa je družina«, je vprašal mali Tašek, sje tudi ta od podjetja? »Torej ti zato nimam avta, šotora in čolna«, je nadaljeval mali Tašek, sker nisi direktor.« Namesto odgovora je dobil zašušnico in se je potolažil šele, ko je dobil v puljski mlečni restavraciji hrenovko, veliko porcelo jogurta in dvojni sladeček po festivalskih cenah. Potrebnica v lokalu je bila hitra, zato je Tašek brž vedel, da ne pripada puljski gostinski mreži, kjer moraš naročiti jedajočo in pijačo v tujem jeziku, sicer se je nihče ne usmili. Do tujcev so bili v Pulju gostinci v festivalskih dneih še bolj občirni kot sicer. V nekem lokalu ob obali upravnik ni dovolil ob večerih

glasbe za domače goste niti do desete ure zvečer, da ne bi motila sedmih Angležev, ki so nad lokalom prebivali. To, da so imeli Angleži v avtu s seboj napravo za izdelovanje sode vode, ki je vsa noč hrupno brnela in kalila nočni počitek ostalih, ni upravnika nič motilo. Sicer pa so bili gostinci lokalni in festivalskih dneh odprli vsa noč in tako so natakurji pri računih pogosto zamenjali dan z nočjo, pri postrežbi pa so se držali uravnilnice.

V Pulju se Tašek ni slabo počutil in če mu ne bi začel kopniti denar, bi najbrž podaljšal svoje bivanje v senci arene. Bolj kot na filmske predstave v areni, kjer si je ogledal žive gladiatorje sedme umetnosti pri njihovi rokoborbi z uma svitlimi mreži v atomskem stilu (razumljivo, če kdo ni upošteval strogih festivalskih pravil, saj je šlo za nagrade, prestiž, nove pogodbe in še kaj), je zahajal Tašek v kopalnišče Stoja, kjer je živel v utvati, da je na filmskem festivalu v Cannesu ali Benelkah. Ugotovil je namreč, da je nastopila na plaži prevelika koncentracija mesa raznih pretendentov za naslov filmskih zvezd. Nad tem je bil Tašek ogorčen, saj vlada v naših meslekih pomanjkanje mesa, organizatorji zadržanih dogovorov pa bi se lahko naučili v Pulju, kako pride do koncentracije in zaščitanja cen brez administrativnih ukrepov. Ogorčen je bil tudi nad tem, da so omenjene pretendentke zamenjale naše novinarje s šefi reklame, najbolj pa ga je jezil utemeljen predsodek, da je mali Tašek obveščevalec, ki ga je najela njegova boljša polovica še v Pomurju in to z nekaj likovimi proizvodnje »Sana« Hoče pri Mariboru. Ko ni uspel, da bi malega Teška podkupil, ne da bi prekoračil proračunsko rezervo, ko se je ustrašil finančnega in živčnega zloma, moralnega mačka, zlomljenih puščic pred in v areni, razpok v raju, vlakov brez voznega reda in padobnih priklon filmske mrazije, je Tašek, ko je VETER PONEHAL OB ZORI, sedel za DOBRI, STARI PIANINO, priklonil eksploziji v POGONU BB, poodil stine za PETIMI MINUTAMI RAJA, ki jih ni doživel, pozabil na puljske NOCI IN JUTRA, pozabil sinčka za roko, sedel v avtobus in se v pripeki TREH ČETRTIN SONCA, vendar tako, da VRATA OSTANEJO ODPRTA, odpeljal sindikalnemu oddihu in novim prigodam naprej.

Bojan Šanko

10 dni do žrebanja

pri „Zarji“ v Ljutomeru

Še je čas, da se oskrbite z bloki iz vsake prodajalne, kajti v vseh sedmih trgovinah Vas čaka vsaj ena velika

NAGRADA

Mali OGLAS

SPREJMEMO dva trgovska pomočnika **ZELEZNIKARJA**. Nastop službe po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati na Trgovsko podjetje »Železov«, Murska Sobota. M-717

HISO z gospodarskim poslopljem, v dobrem stanju, in 8,5 ha zemlje, sestoji iz vinograda, sadovnjaka, travnika, njiv in gozda, pol ure od Ormoža, zelo ugodno za sadjarstvo in živinorejo, po zelo ugodni ceni prodam v Litmerku št. 12, p. Ormož. M-721

Sprejememo v uk

1 VAJENCA za mlinsko stroko
1 VAJENCA za pekarsko stroko
Pogoji: Uspešno končana 8-letka

Prošnje poslati do 25. avgusta na upravo podjetja.
Mlinsko podjetje M. Sobota
D-718

VINOGRAD, sadovnjak ter stanovanjsko hišo pri Hrastju-Mota prodam. Poizvedbe v knjigovodstvu Pomurski tisk, M. Sobota. M-722

DIJAKINJI nudi hrano in stanovanje dobra družina. Naslov v upravi lista. M-723

SOBO, opremljeno ali prazno, išče uslužbenka. Naslov v upravi lista. M-724

HRASTOVE SVINJAKE, 6 komadov, v dobrem stanju, ugodno in poceni prodam. Anton Novak, Staro nova vas, p. Križevci pri Ljutomeru. M-726

PREKLIC

Preključujem vse neresične besede, ki sem jih izrekel zoper Alojzija Kerca iz Petanjec št. 114, in se zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnje tožbe. Ana Bagaroš, Petanjci. D-725

GOSPODINJSKO POMOČNICO h starejši ženski — lahko tudi starejša, iščem. Naslov v upravi lista. M-727

DVA GOLOBA rdeče in črne barve, z belo glavo, s prstani na nogah, sta mi odletela. Domnevam, da sta v Murski Soboti ali bližnji okolici. Kdor koli o njih kaj ve, naj javi upravi lista proti nagradi. M-728

PREKLIC

Podpisani preključujem in obžalujem vse neresične besede, ki sem jih razširil o Anici Gašpar iz Cepince št. 64, ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Jože Zido, Cepinci št. 65. D-720

RADIOAPARAT »Sočas«, 7-cevni UKW, malo rabljen, poceni prodam. — Kroška 49, Murska Sobota. M-729

KUHINJSKO POHISTVO v dobrem stanju ugodno in poceni prodam. Naslov v upravi lista. M-730

GOZD AKACIJEV v Moravcih (Ratkova šuma) ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-730

V začetku meseca julija 1959 so bili najdeni pri gostišču v Jeruzalemu 1 vzglednik znamke »Princess« z vgravirano sliko Graz, ženska sončna očala s strtim desetim steklom, s svetlim okvirjem, moška sončna očala brez okvirja, in dva filma 6x9 znamke »AGFA«. Oškodovane naj se javi na TNZ Murska Sobota. D-741

POSESTVO VSEH KULTUR, 5 ha, z gospodarskim poslopljem in stiskalnico, elektrificirano, zaradi selitve takoj prodam za 1.000.000 din. — Marija Cajnkaz, Pršetinci 30, p. Tomaž pri Ormožu. M-731

HISO z gospodarskim poslopljem, vrtno, sadovnjakom, v središču mesta prodam. Ugodno za gospodarstvo in ugodna cena. Vprašati pri Francu Jurjaševiću, Središče ob Dravi 109. M-732

NACRT za vas Bogojino sem izgubil od OZG do žel. postaje M. Sobota. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne na OZG M. Sobota. M-733

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI MURSKA SOBOTA

od 5. avgusta do 8. avgusta 1959

Terezija Cokan iz Lipe, petič; Sabina Karlovčec iz Veščice; Ana Bertalanč iz Krajne, drugič; Slavica Lešnjak iz Lendavskih gor; Marija Tušek iz Dolgovaških gor; Marija Tušek iz Dolgovaških gor; Marija Kozic iz Dolgovaških gor; Irena Molnar, Rozalija Gomboc, Marija Gerič, Marija Zorko, Marija Hack, Julijana Biro, Helena Cih, Angela Sabočan in Stefan Bažika, vsi iz Lendave.

od 10. avgusta do 15. avgusta 1959

Milan Marlinzi iz Murske Sobot, drugič; Koloman Žilavec iz Murske Sobot, sedmič; Katarina Balazic iz Kote, drugič; Janez Horvat iz Kote; Elizabeta Furjan iz Genterovec; Marija Soš iz Genterovec; Janez Varga iz Petišovce; Stefan Zver iz Lendave; drugič; Paul Svenda iz Lendave; Marija Krašovec iz Lendave; Ana Požonac iz Lendave; Irena Lebar iz Lendave; Gizela Kamplin iz Lendave; Sabina Štiblar iz Lendave; drugič; Marija Podgorelec iz Lendave; Elizabeta Križanič iz Lendave.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje

Transfuzijska postaja M. Sobota

RADIO M. SOBOTA

SPORED

Relejne radijske postaje M. Sobota

Nedelja, 23. avg. ob 12.00: Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila, reklame;

ob 12.15: Oddaja v madžarskem jeziku;

ob 12.40: »Zeleli ste, poslušajte«.

TOREK, 25. avg. ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;

ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku.

ČETRTEK, 27. avg. ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;

ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;

ob 17.25: »Zeleli ste, poslušajte«.

Radio Murska Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 05.00 do 08.05 in od 18.00 do 23.10.

Ob nedeljah in praznikih pa od 06.00 do 23.10.

Naročnikom „Pomurskega vestnika“

CENJENE NAROČNIKE OBVEŠČAMO, DA BOMO PROTI KONCU AVGUSTA RAZPOSILALI POLOŽNICE. ONE NAROČNIKE, KI SE NISO PLACALI NAROČNINE ZA LETO 1959, PROSIMO, DA TO OPOZORILO SPREJMEJO Z NAKLONJENOSTJO IN PISMONOSEM DOLŽNO NAROČNINO TAKOJ PORAVNAJO.

NAROČNISKI ODDELEK P V

KMETIJSKA ZADRUGA MARTJANCI

razpisuje mesto

BLAGAJNIKA - FAKTURISTA

Pogoji: Administrativna šola ali nižja srednja šola s prakso in obvladanje strojepisja.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri tovarni perila »MURA« v Murski Soboti

razpisuje delovno mesto

KNJIGOVODJE OSNOVNIH SREDSTEV IN LIKVIDATORJA

Nastop službe takoj. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela naj vložijo interesi v tajništvu podjetja do 15. septembra.

O-734

STARSI — DIJAKI POZOR!

Priskrbite si pravočasno vse šolske knjige in potrebščine, katere vam nudijo v bogati izbiri in po zmernih cenah:

Knjigarna in papirnica »Dobra knjiga«, M. Sobota

Knjigarna in papirnica »Vesna«, Lendava

Knjigarna in papirnica Ljutomer

Knjigarna in papirnica Gor. Radgona

Knjigarna in papirnica »Dobra knjiga« v Murski Soboti ima na zalogi bogato izbiro pisalnih in računskih strojev, harmonike, violine, gitare in vse potrebščine za razna glasbila.

O-739

Tedenski KOLENDAR

Petek, 21. avgusta — Ivanka Sobota, 22. avgusta — Timotej Nedelja, 23. avgusta — Filip Ponedeljek, 24. avgusta — Jernej Torek, 25. avgusta — Ludvik Sreda, 26. avgusta — Saša Četrtek, 27. avgusta — Zlatko

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 21. do 30. avgusta
Nekako do 23. avgusta bo prevladovalo lepo vreme, v nadaljnjem pa nestalno s pogostimi padavinami.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 21. do 23. avgusta ameriški barvni film »Jahali so na zahode« od 23. do 27. avgusta nemško-jug. barvni film »Dalmatinska svatba«.

GORNJA RADGONA — 22. in 23. avgusta sovjetski barvni CSP film »Don Kihot«; 26. in 27. avgusta italijanski film »Zabranjene zvezde«.

LENDAVA — od 21. do 23. avgusta ameriški CSP film: »Princ študent«; od 25. do 26. avg. ameriški film: »Upor na ladji«.

LJUTOMER — 22. in 23. avg. ameriški barvni film »Povest o Džolsonu«; 26. in 27. avg. francoski film »Črna dosiera«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU: 22. in 23. avgusta ameriški barvni film »Čas obračuna«; 26. avgusta ameriški film: »Obzirni kapetane«.

SLATINA RADENCI — 23. in 24. avg. ameriški barvni film »Cena slave«; 27. avg. jugoslovanski film »Solajca«.

CEPINCI — 23. avg. film »Umiram srečane«.

VELIKA POLANA — 22. in 23. avg. ruski film »Leningrajska simfonija«.

GRAD — 23. avgusta italijanski film »Umberto D«.

VIDEM OD SČAVNICI — 22. in 23. avgusta francoski film »Oče, mati, služkinja in jaze«.

Bojan Sinko: MR LIC V AVTU

Ali se je odpeljala k frizerju z avtom? In — ali je mar pozabil, da jo povsod spremlja detektiv, ki ga je dodelil Padovani za njeno osebno varnost?

Skoraj pomrjen se je obrnil k dr. Kraussu, ko mu je obstal pogled na toaletni mizici. Na elegantnem pisemskem papirju je prebral naslednje vrstice:

»Spoštovana gospodična!

Zaradi nekaterih okoliščin, ki so nenadoma nastopile, Vas vlijudno prosim, da mi žrtevujete nekaj svojega dragocenega prostega časa in me obiščete v mojem apartmanu. Dovoljujem si opozoriti Vas, da vam moram sporočiti nekatere stvari, ki so v zvezi z izginotjem Vašega spoštovanega g. očeta in so torej za Vas izredne važnosti. Slabo počutje in onemogoča, da bi prišel osebno k vam. Prisključujem Vas danes dopoldne pred kosilom.

Z odličnim spoštovanjem Vaš vdani

Percy Collins.

P. S. Po mojem skromnem mnenju bi najini skupni svirari samo koristilo, če boste pripeljali s seboj tudi svojega g. poslovnega tajnika, v kolikor mu — seveda — to dopuščata čas in delo. P. C.

Bila je podoba, da je Syl v naglici pozabil pismo na mizi. Sobarica je na vprašanje odgovorila, da je hotelski sel izročil Syl pismo po zajtrku. Ko je pregledala ostalo jutranjo pošto, se je Syl oblekla in odšla iz apartmana, ne da bi izdala namen svojega odhoda. Sobarica ni mogla razumeti, zakaj je Onič po njenih besedah prebledel kot mrlič.

Sicer pa — saj je z njo Padovanijev detektiv. Tako se je skušal pomiriti Onič, češ, saj ne preli Syl nobena nevarnost. Nato je s pogledom pozval svojega švicarskega prijatelja, naj mu sledi. Tudi ta je že poznal vsebino Collinsovega pisma.

Onič je kar zdrvel na hodnik. Sobarico, ki mu je odprla vrata, je malone podrl.

»Ali se spominjaš mojih besed davik,« mu je zaklical dr. Krauss. »Menim, da ni več sedaj kaj premišljevat o Collinsu.«

Onič mu ni odgovoril. Njegove misli so bile pri Syl. Bil je trdno prepričan, da je lepa Američanka v resni nevarnosti, najresnejši od začetka njunega prijateljstva. Tako je vsaj kazalo in tako je tudi bilo.

Detektiva sta našla v hotelski veži, kjer je, udobno zleknjen v globokem naslonjaču, s cigareto v ustih brezbrizno prebiral v »Giornale d'Italia« dnevnice novice.

Torej je Syl nasledil Collinsu,« je zamrmral Onič skozi stisnjene ustnice in usmeril svoje korake proti tistemu delu veže, kjer se je brezskrbno kratkočasil čuvar osebni Syl Parkerjeve. Toda dr. Krauss ga je prijel za rokav in sredi veže zadržal.

»Nikar, dragi Peter,« je dejal šepetaje. »Ukrepala bova po lasini uvidenosti. Zdi se mi in o tem sem se že prepričal, da v tem primeru policija nima srednje roke. Stopiva kar v sprejemno pisarno, kjer nama bodo povedali številko in nadstropje Collinsovega apartmana. Samo nobenega hrupa!«

»Ali bolehaš na nezaupanju do policije kot milijonar Barrymore?« ga je zbadel Onič, ki ga še ni povsem zapustil smisel za humor.

»To ne, dragi Peter,« je mirno odvrnil dr. Krauss, »samo dr. žim se načela: pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.«

Cez dve minuti sta Onič in dr. Krauss že stala pred vrati Kanadčanovega apartmana v tretjem nadstropju istega hotela, v katerem je bivala Syl Parkerjeva. Na njuno krkanje se ni n. b. h. odzval. Onič, ki je kar drhtel od nestrpnosti, je pritisnil na kljuko. Vrata so bila odklenjena, toda niti v sprejemnici, niti v salonu, niti v spalnici ni bilo žive duše!

»In kaj sedaj, dragi Benediki?« je z drhtečim glasom vprašal. To, česar se je najbolj bal, se je bilo zgodilo. Kar se ni posrečilo zlikovcem v Trstu in Padovi, je uspelo njihovemu vodji Collinsu v Rimu sredi belega dne. Sedaj ni več dvomil v to, da je Kanadčan duhovno oče izginotja očeta lepe Syl in sploh vsega zla, ki je sledilo.

Ugrabil je Syl in jo odvedel neznano kam! In kdo ve, če je dekletko še sploh pri življenju? Srce se mu je stisnilo v nem. bolečini. Le za las je manjkalo, da ni od nje glasno zavpil.

Toda ni bil sam, ki bi se lahko tako daleč spozabil. Nekaj korakov od njega je stal pri odprtih vratih velike baročne omare dr. Krauss. S kazalcem desnice mu je kazal-prazne predale.

»Kaže, da je zlikovec pravočasno pobral tuj: svojo priljago, če jo je sploh imel tukaj, ne da bi prijavil svoj odhod,« je dejal in s poudarkom dodal: »To se mi zdi zelo značilno. Stavim tisoč proti ena, da ga ni več v Rimu.«

»In kaj meniš, da se je zgodilo s Syl?«

»Kar se ni posrečilo njegovim zlikovskim pajdašem v Trstu in Padovi, je uspelo v tem človeškem mravljišču ob Tiberi njemu. Kot vdiva, ni nikjer nobenih znakov boja. Gotovo je, da njegovim limanicam ni bila kos. Ista usoda kot Syl bi doletela tudi tebe, dragi Peter, če bi jo spremljal k njemu.«

»Ali pa tudi ne?«

»In če Collins ni bil sam?«

»Ne bi se ustrašil ne njega, ne njegovih pajdašev. Saj imam pri sebi revolver, ki mi ga je dal še v Padovi Manzini.«

»Tudi jaz ga imam. In sedaj lahko streljava skozi okno v oblake na italijanskem nebu, dragi Peter, če hočeva.«

»Oprostite, ni mi za šalo. Ukreniti bova morala nekaj.«

»In to naj bi bilo?«

»Karkoli.«

V sprejemni pisarni sta zvedela, da je imel Collins s seboj le ročno priljago in da je plačal stanovanje za ves teden naprej. Hotelskemu uslužbencu v recepciji ni bilo znano, da bi kam odpotoval. Izjavil je, da ga danes sploh še ni videl, seveda v prepričanju, da se mu nič ni zgodilo.

»Ali ima hotel še kakšen izhod?« je vprašal dr. Krauss.

»Poleg dveh vhodov in izhodov na ulico je na dvoriščni strani še vhod in izhod za uslužbenca in služničad,« se je glasil odgovor.

»Ali vod od tega vhoda kakšno stopnišče?«

»Seveda. Prav do podstrešja.«

»Hvala.«

»Prosim, sta gospoda od policije?«

»Ne, če vas zanima.«

Prijateljta sta vedela dovolj. In tam je sedel nič hudega sluteči Nerono potomec v policijski službi, ki se mu niti ne sanja, da zaman čaka na svojo varovanko.

Onič je najprej s kletvico izdal svoje razpoloženje, nato pa je vprašal dr. Kraussa:

»Ali še vztrajaš pri ukrepanju na lastno pest?«

Bil je že mnenja, da bo sedaj dr. Krauss spremenil svoj sklep in poklical na pomoč Padovanijeva človeka. Toda zajetni Švicar je odločno usmeril svoje korake proti izhodu. Onič mu je nemotno sledil. Udarec, ki ga je pred nekaj minutami doživel, mu je popolnoma ohromil živce in voljo.

»Ali veš, kje stanuje Berry?« je vprašal dr. Krauss, ko sta stopila na pločnik.

»V istem hotelu kot Barrymore,« je odvrnil Onič. »Ali sumiš tudi nraga?«

»Niti najmanj. K njemu se bova zatekla po nasvet in pomoč,« je dejal lausanski odvetnik in iskal z očmi avto, da bi ju odpeljal v Berryjev hotel.

»Berry da bi nama pomagal? On, ki je star in bolehen?« je ugovarjal Onič. »Si zblaznel, dragi Benediki? Obvestiva policijo in ne zapravljajva časa. Za Syl gre, za njeno življenje, dragi Benediki.« Njegov glas je imel ročeč prizvok.

»Prav zato pojdeva k Berryju in sicer nemudoma. Taksu naju je že opazil, glej, že se bliža. Kdo bi si mislil, da imajo rimski šoferji tako dober nos.«

»Nos ne, pač pa oči, dragi Benediki. Saj tako križiš z rokami kakor kakšen telovadec stare šole.«

»Vem, kako se je treba v Rimu vesti. In sedaj prepusti vso stvar meni. Še hvaležen mi boš za to.«

Onič je hotel nekaj odgovoriti, vendar je sedel v taksi. Še preden pa se je domislil pravih besed, se je zavedel, da najbrž ne bo nikoli več videl Syl Parkerjeve.

Syl Parkerjeva, to očarljivo mlado bitje, kakor srna prožnih nog, je bilo poleg njegove matere edno žensko bitje na svetu, ki ga je Peter Onič vzljubil.

V ŠOLI JADRALNIH PILOTOV

Sobota zjutraj. Zgodaj je še, saj je ura šele pol štiri. Rezek pisk piščalke. Iz šotorov, iz katerih je bilo prej slišati samo pritaženo smrčanje, lezejo zaspani obrazi. Pogledujejo v nebo, ki je na vzhodu rahlo ožarjeno. Ob tem zaspanost izgineva z obrazov. Čez pol ure je že vse pripravljeno za prvi polet. Sotori so prazni. Gojenci, ki so prišli iz Ljubljane, Novega mesta, Ptuja in Sobote, vlečejo jadralna letala na start. Vseh je enaintrideset. Traktor je odvekel vitlo na nasprotno stran letališča.

dimo, da je mladi letalec odvrzel vrvi.

Začne se samostojen let. Obrati v desno, levo. Mlademu letalcu kar zavidamo njegove užitke. Minute potekajo kot sekunde. Ena, dve, tri. Letalo je vedno nižje. Kot limuzina se bliža cilju. Pristalo je dober meter od cilja. Fantje pravijo, da je bil jadrlec za meter predolg.

Tako je danes, zadnji dan pred zaključnimi izpiti. Na obrazih mladih letalcev ni več nervoze. Komaj eden pristane, že poleti drugi. Toda pred enim mesecem, ko so prvič sedeli v letalu, je bilo drugače. Zgodbe o prvem poletu so skoraj pri vseh enake.

»Pri prvem poletu sem bil nervozen, saj sem si le težko predstavljal, kako bo vse skupaj izgledalo. Nekoliko me je pomirila šele miren obraz predavatelja. Dvigala sva se vedno višje. V globino skoraj nisem upal pogledati. Poskušal sem ravnati s številnimi ročkami in vzvodi, kar pa ni bilo potrebno. Za vse to je skrbel predavatelj. Opazoval sem Pomurje, Slovenske gorice, vse seveda iz zraka. Pogled je bil čudovit. Minute so potekale kot sekunde. Kmalu sva bila na tleh.

Prvo letalo že čuka. Fantje ji pravijo »Čauka« ali po slovensko kar Kavka, kateri pa je le malo podobna. Prvi si natakne padalo in čelado. Tovariši ga privežejo na sedež v letalu. Na njegovem obrazu išče mo vsaj trohico nervoze. Ne moremo je najti. Smeje se. Težko pričakuje, da bo Milan dvignil startno zastavico. Končno. Vrv se napenja. »Čauka« drsi vedno hitreje po zemlji. Toda le nekaj trenutkov. Potem se skoraj neopazno odlepi od zemlje. V zraku je in dviga se vedno višje. Z letališča vi-

tudi za mladi naraščaj. V klubu je tudi 26 modelarjev. Mali Debelak je star šele trinajst let, pa je že štiri leta modelar.

Letos nam bo šola dala nove jadrane pilote, ki bodo prav gotovo agitatorji za ta lepi šport. Hangarju mislimo prihodnje leto prizidati delavnico, skladišče in druge prostore. S tem bo naš klub dobil vse potrebne pogoje za uspešen razvoj.

TEKOČI TRAK LEPIH VITISOV

Kmalu se je pogovor pod krilom letala še bolj sprostil. Vsak je vedel povedati kakšno zanimivost iz svojega življenja v šoli.

Jože Možir, mlinarski vajenec, pravi: »Pri 24. samostojnem letu sem začel v termični stolp, ki me je dvignil do višine 450 metrov. Na letališču so mi z »radarjem«, kakor pravimo zastaviciam, dali znak za izvajanje šolekega kroga. Ker pa sem začel delati prevelike obrate, sem kmalu začel s krilom padati proti zemlji. Iz strahu skoraj nisem vedel, katero ročko moram potegniti. Na srečo se mi je letalo kmalu zravnilo. Namesto straha za življenje sem se sedaj bal, kaj mi bo povedal predavatelj. Pristal sem točno na točko. Predavatelj me je samo pokaral in me opozoril, da sem se premlad za izvajanje akrobacij. Sklenil sem, da bom v bodoče bolj pazljiv.

Vili Marič, dijak II. letnika učiteljske šole, pravi: »Ker sem majhen, moram imeti v kabini vedno dva kožuha, da dosežem pedale. Prvi sem dobil »C« izpit. Neka dne sem se obdržal v zraku v dveh letih trideset minut. Pogoj za »C« izpit je namreč, da v petih poletih ostaneš v

zraku 30 minut. Zelo se veselim tega uspeha.

Jože Golob, trgovski pomočnik iz Novega mesta se ukvarja z letalstvom že od leta 1956. Lani je obiskoval tečaj za jadrane pilote, a ga ni končal, ker mu je manjkalo 14 samostojnih letov. Letos nadaljuje tečaj in upa, da bo uspel. Tudi mi mu to želimo! Murska Sobota mu zelo ugaja, saj se bo letos še vrnil. Kaj pa želje? Takšne, kot vseh fantov tukaj: Doseči čim več.

Tudi Petru Sterku je lepo v Pomurju. Njegova želja je, da bi še letos končal aeroprepre.

Emil Skerlak, dijak ESS v Murski Soboti: »Ko sem zadnjič letel z »Rodo« z upravnikom šole, mi je trda predla. Hotel sem pristati, a mi je daleč od cilja zmanjkalo višine in naenkrat sva se znašla nizko nad koruzo. Že sem se sprizjatelj s tem, da bom tam pristal. »Rodo« je imela še precejšnjo hitrost. Upravnik ni izgubil živcev in je pravočasno posredoval in rešil »Rodo« iz skoraj sigurnega objekta koruznih stebel. Za kazen sem dobil še 10 poletov z »Rodo«.

Podobnih junakov je bilo še več. Najbolj se odlikuje Miro,

ki je varno pristal med visokoraslo žitarico. Nič zato. Vsak začetek je težak.

USPEŠNI ZAKLJUČEK

Sola je končala s svojim delom. Fantje-tečajniki, predavatelj in vodstvo soboškega aerokluba so zadovoljni. Uspehi, ki so jih dosegli, so razveseljivi, 38 tečajnikov je opravilo praktične izpite, 36 pa teoretične. Torej vsi. In kaj pravijo upravnik šole in učitelji?

Marjan Marčenko, upravnik: »Tečaj je odlično uspel. Fantje so bili prdni in disciplinirani. Pomurje je kot nalašč za jadrane šport.«

Ciril Križnar, učitelj-student, se ukvarja z letalstvom že od leta 1949. Je nosilec značke zlata »C«, ki jo je dobil lani v Ljubljani. Zelo je zadovoljen in njegova želja je, da bi se drugo leto spet srečal z istimi fanti v nadaljevalnem tečaju.

Franc Mirnik, učitelj-student, je zmagal na letošnjem Aerorelyju za pokal maršala Tita skupaj z Maksom Mulejem. Letos je prvkrat v Pomurju. Težave je imel v začetku z dialektom, a se je že privadil. Se to: Vs trije in pa gojenci so naročili, naj se prav lepo zahvalimo soboškemu aeroklubu za pomoč in pozornost, ki jo je nudil.

Mnogo so pomagali, da je tečaj uspel, tudi Alojz Sinč, Ernest Novak, Miran Sneler in drugi člani upravnega odbora skupaj s tov. Bitencem. Ekonom Tonček pa pravi, da so popili v enem mesecu tečajniki 300 steklenic piva in okrog 3000 steklenic oranžade. Dokaz, do so res delali in da je bilo vroče, navkljub spremenljivim vremenskim poročilom.

Marjan Ekarl
Karel Sukič

Bralci in dopisniki Novice iz Veržeja

Ob mlačvi je pred nekaj dnevi izbruhnil pri posestniku I. B. v Veržeju požar, ki je upepelil okrog 10 ton slame. Sreča, da se požar ni razširil na sosednja, s slamo krita hiša. Domnevajo, da je požar zanel otrok.

Kmetijska zadruga Verzej je kupila 25 holandskih plemenških svinj in jih dala zadržnikom v vzrejo. Kmetovalci so s svinjami zadovoljni in upajo, da bodo le tako lahko vzredili prave bekone. Kmetijska zadruga je sklenila okrog 1000 pogodb za pisanje mesnatih praščev.

Mlatitev v Veržeju gre h koncu. Kmetovalci ugotavljajo, da so dosegli pri italijanskih sortah pšenice okrog 30 q, pri U-1 20 centov in pri domačih sortah pšenice kakih 14 q pri delku na hektar.

Kmetijska zadruga Verzej se bo letos dobro pripravila na jesensko setev, saj bo posejanih z italijanskimi sortami pšenice okrog 40 odstotkov vseh posevkov pšenice. Večinoma bodo zasejali pšenico sorte san pasture.

Zadnje čase so se razširile v okolici Veržeja govorice o div-

jih svinjah. Verženski lovci so se trudili, da bi jim pršli na sled, vendar jim to ni uspelo.

Preteklo soboto je bila v Dolnji Bistrici zanimiva gasilska vaja. Gasilci so pokazali svoje znanje pri reševanju ljudi pri poplavih. Po vajah je bilo še strokovno posvetovanje gasilskih častnikov iz vsega Pomurja.

V nedeljo so gasilci v Zenkoveh slovesno odprli novogasilski dom. Po kratkem kulturnem programu so imeli mladi gasilci gasilske vaje. Svečanosti se je udeležilo precejšnje število ljudi.

V Crensoveh so bile v nedeljo sektorske gasilske vaje, katerih se je udeležilo okrog 150 gasilcev iz 9 društev. Gasilci so izvajali razne praktične vaje. Vajam je prisostvoval tudi poveljnik okrajne gasilske zveze Karel Flisar.

18-letni L. H., zaposlen pri pošti, in 23-letni C. F., delavec, sta letos februarja pretepla s koli K. L. v Petanjcih, pred gostilno Stibler. K. L. je dobil lažje telesne poškodbe. Prvi je bil obsojen na 20 dni zapora, drugi pa zaradi olajševalnih okoliščin na 15 dni zapora, pogojno za dobo dveh let.

Menim, da to ni prav

TOVARIS UREDNIK!

Imam namen javno kritizirati tale primer: v Kmetijski šoli Podgradje pri Ljutomeru je že 6 let zaposlena kot kuharica M. R. Je dobra in vestna delavka. To so potrdili vsi dosedajni upravniki šole. Lani pa, ko je prišel za upravnik šole tov. M. R., se je stanje kar čez noč spremenilo.

M. R. je zaposlena skoraj nepretrgoma ves dan, od pol šestih pa do pol devetih zvečer. Dela ima na pretek, saj mora pripravljati hrano za 50 ljudi. Razen tega mora delati še ob nedeljah. Menim, da ima vsakdo pravico do 8-urnega delavnika in do nedeljskega počitka ali pa ima pravico zahtevati za delo ob nedeljah plačilo. To je zahtevala tudi M. R., toda brez uspeha. Upravnik šole ji je na to dejal, da pred vojno tudi ni imela 8-urnega delavnika, če pa ji ni prav, naj da odpoved, če pa tega ne bo storila, ji bo odpovedal službo sam. Take grožnje je morala poslušati večkrat.

Ker je vztrajala pri tem, da bo delala samo osem ur, ji je

upravnik šole postavil neke vrste delovno »normo«. Od petih do osmih zjutraj mora pripraviti zajtrk in pospraviti, pripraviti južino in nakrmiti svinje. Od osmih do pol desetih ima prosto, potem mora do pol dveh popoldne pripraviti kosilo in spet pospraviti ter pomiti posodo. Omeniti je treba, da nima kuhinja sploh nobenih sodobnih strojnih pripomočkov, razen tega si mora pripravljati drva, od sosedu nositi vodo itd. Podobno je z večerjo.

S takim vsakodnevnim garanjem je tov. M. R. prihranila šoli za 100.000 dinarjev stroškov. To je osekakor na mestu, vendar ni prav, da je to doprinešla z neplačanim delom, poleg tega pa mora poslušati iz dneva v dan očitek in grožnje. Smatram, da kaj takega v socialistični Jugoslaviji ne smemo dopuščati. Omenjena se je čisto upravičeno pritožila tudi na delovno inšpekcijo in upati je, da se bo našel nekdo, ki bo naredil temu konec.

Lepo Vas pozdravlja

S. L.

Priznave pred startom...

„TURISTIČNA PLIMA“ V ISTRI

Letošnji priliv domačih in tujih turistov na slovensko obalno področje je prava prispodoba neukrotljive poplave morjaželjnih zemljanov. Vzpon turističnega barometra je presegel pričakovanja največjih optimistov in zopet moramo, žal, ugotavljati, da smo pričakali sezono premalo pripravljeno. Da se razumemo: premalo za pogoje, ki jih postavljajo tuji letoviščarji, medtem ko domači turisti, ki se poslužujejo velikega števila počitniških domov in šotorov, uživajo blagodejno obmorsko klimo, tople vodne in sončne kopeli ter — molčejo.

Malo je danes inozemskih turistov, ki ne bi bolehalo za »sva-lutno mrzlico«. Nemeč, na primer, ki menjava pri nas marke, navadno ugotavlja, da je prinesel v našo deželo zlato valuto, ki jo pri nas premalo vrednotimo. Ko pa kmalu zatem ugotovi, da je moč plačati gostinske usluge tudi z drobžem, brž izračuna, da je letovanje pri nas zelo poceni in da bo lahko dobičen del denarja, ki ga je namenil za dopust, odnesel — nazaj.

TRIJE »VELIKI«

V čestokrat neprekinjenih kolonah motornih vozil, ki se va-

lijo v Ankarani ali mimo Koprja v svetovno znani Portorož, prevladujejo vozila nemških, avstrijskih in švedskih turistov. Prvi imajo navadno na krovu šotore in vso šaro, ki jim bo omogočila praktično in ceneno letovanje, drugi so si preko svojih turističnih uradov na Dunaju ali kje drugje zagotovili bivanje v cenah hotelih, medtem ko Šved, državljani večje denarne zmogljivosti, ne sprašujejo za ceno gostinskih in turističnih uslug.

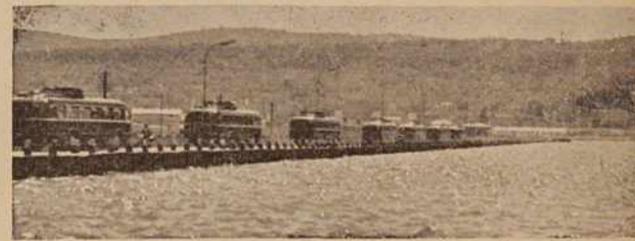
Svedu zemljani teh dežel še zdaleč niso edini obiskovalci Ankarane in Portoroža. Domala slednja evropska država je zastopana v tem vrvežu, vendar se z gornjimi tremi še zdaleč ne morejo meriti.

VODA, VODA, VODA

Slovensko obalno področje z zaledjem trpi letos hudo pomanjkanje vode. Zaradi vse močnejše industrije in nagle gradnje stanovanj se je potrošnja vode močno povečala. Tako je oskrba z vodo velik problem, ki pa bo z rekonstrukcijo vodnega bazena kmalu odpravljen.

Največ težav zaradi pomanjkanja vode so imeli, razumljivo, hoteli in ostali gostinski

obrti. Cesto pomanjkanje vode je povzročilo nemalo negotovanja med tujci, ki so s prospekti in rokah tekali nad osebje hotelov in dokazovali, da je tako stanje nevdržno. In to celo hladnokrvni in potrpežljivi Skandinavci!

Autobusni »vlak« od Kopra do Smedele

Da bi se izognili katastrofi, so gostinci — od direktorja do zadnje kuhinjske pomočnice — vse noč nosili vodo iz bližnjega studenca.

Če bi hoteli zabeležiti še neštev drugih pomanjkljivosti, ki vzbujajo občutek, da se v turizmu opepamo še številnih začasnih težav, jim zlepa ne bi prišli do konca. Naj omenim samo slabo (beri: počasno) postrežbo v nekaterih hotelih, kjer čaka turisti tudi debelo uro pred praznim krožnikom.

Nemalo je tudi turistov, ki se sprašujejo, kako porabi denar. Pravijo, da so naši sosedje Italijani mojstri v izvajanju denarja od tujcev, zato bi res bil skrajni čas, da vsaj del njihovih sposobnosti uveljavimo tudi pri nas. Medtem ko znajo temperamentni sosedje napraviti iz vsake neznatne lokalne posebnosti pravo turistično atrakcijo, se pri nas čestokrat izrodijo taki poskusi, ob mnogo boljših pogojih, v — izgubo. Da, organizacija in propaganda sta pri nas pravi pastorki turizma...

POL MILIJONA NOČITEV

Približno pol milijona nočitev so zabeležili do sedaj hoteli

in zasebniki na slovenskem obalnem področju. Če pomislimo, da je pred nami še doberšen del sezone, pač ni težko ugotoviti, kakšni dohodki se obetajo trem turističnim občinam — Piranu, Kopru in Izoli. Vsekakor rekordna turistična »letina«.

In kaj lahko pričakujemo prihodnja leta?

Nedvomno bodo lepote naših obmorskih letovišč, nadvse ugodna klima in številne turistične zanimivosti zvalile tudi v bodoče na našo obalo številne domače in tuje letoviščarje in da bo ostal »turistični dinar« še nadalje važna postavka našega narodnega dohodka. Toda na nekaj ne smemo pozabiti: številne pomanjkljivosti, ki so se letos zaradi rekordnega obiska še posebno pokazale, in so, predvsem za tujce, neprejemljive, bo treba brezpogojno odpraviti, zagotoviti našim osrednjim letovščem dober gostinski kader in začeti s pripravami za prihodnjo sezono že letos, sedaj... Potem nam ne bo treba zardevati od sramu, ker so še maha ali celo junja glavni turistični in gostinski objekti sredi obnavljanja in da se zaradi take »pozabljivosti« izpostavljamo očitkom — včasih dobronamerni, še večkrat pa, žal, slabonamerni kritiki tujcev.

Boro Borović

Poosod gneča...